

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: N4106 Zemědělská specializace

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Katedra: Krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vnímání role zeleně v různých velikostech obcí

Autorka diplomové práce: Bc. Šárka Slipková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jana Moravcová, Ph.D.

České Budějovice, 2020

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Zemědělská fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Šárka SLIPKOVÁ
Osobní číslo: Z18044
Studijní program: N4106 Zemědělská specializace
Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí
Téma práce: Vnímání role zeleně v různých velikostech obcí
Zadávající katedra: Katedra krajinného managementu

Zásady pro vypracování

Teoretická část.
Vymezení pojmů zeleň.
Typy zeleně v obcích s různou velikostí.
Typy zeleně v extravilánu.
Role zeleně v obcích s různou velikostí.
Role zeleně v extravilánu.
Možnosti ochrany, údržby a obnovy zeleně.
Vnímání zeleně v různých velikostech obcí.
Praktická část.
Výběr souboru vhodných obcí s odlišnou velikostí.
Provedení průzkumu zeleně ve zvolených obcích.
Provedení soupisu zeleně ve zvolených obcích a jejich blízkém okolí Vytvoření map zeleně ve zvolených obcích a jejich blízkém okolí.
Vytvoření dotazníku pro zjištění role zeleně v obcích.
Provedení dotazníkového šetření na reprezentativním vzorku obyvatel.
Vyhodnocení provedeného dotazníkového šetření.
Zhodnocení vnímání role zeleně jednotlivými skupinami obyvatel.

Rozsah pracovní zprávy: 50 – 60 stran textu
Rozsah grafických prací: dle potřeby
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- ČÍLEK, V., DRESLEROVÁ, D., HÁJEK, P., POKORNÝ, P., SÁDLO, J. 2005. Krajina a revoluce: Významné přelomy ve vývoji kulturní krajiny Českých zemí. Malá Skála. 256 s. .
- LAMBIN, E. F., GEIST, H. J. 2006. Land-Use and Land-Cover Change. Berlin: Springer. 176 s. ISBN 978-3-540-32201-6. .
- LÖW, J., MÍČAL, I. 2003. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. 551 s. ISBN 80-86386-27-9. .
- PACÁLKOVÁ-HOŠŤALKOVÁ, B., PETRŮ, J., RIEDEL, D., SVOBODA, A. M. 2004. Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri. 524 s. ISBN 807272791. .
- SKLENIČKA, P. 2003. Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková. 321 s. ISBN 80-903206-1-9. .
- SYKORA, J. 2002. Územní plánování vesnic a krajiny. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Vydavatelství ČVUT. 226 s. ISBN 80-01-02641-8. .
- Časopisy Landscape and Urban Planning, Land Use Policy, Landscape Ecology, Urbanismus, Pozemkové úpravy.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jana Moravcová, Ph.D.
Katedra krajinného managementu

Datum zadání diplomové práce: 11. března 2019
Termín odevzdání diplomové práce: 15. dubna 2020

V Českých Budějovicích dne 11. března 2019

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentůvká 1868, 370 05 Česká Budějovice

L.S.

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění a souhlasím se zveřejněním své diplomové práce v nezkrácené podobě a v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Dále souhlasím s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne: .....

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat především paní Ing. Janě Moravcové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při psaní mé diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat mé rodině, která mě podporovala při samotném psaní práce i po celou dobu mého studia.

Abstrakt

Tato diplomová práce s názvem „Vnímání role zeleně v různých velikostech obcí“ se zabývá různými druhy a typy zeleně ve městech, na vesnici i ve volné krajině. V úvodní části definuje pojem zeleň. Dále popisuje její základní funkce a vlastnosti, které zlepšují životní prostředí a pozitivně působí na zdraví člověka. V dalších kapitolách líčí roli zeleně v odlišně velikých obcích a reflektuje, jak ji lidé vnímají, a jak ovlivňuje pocity lidí na odlišných místech. Cílem práce je zmapovat a inventarizovat druhy i množství zeleně v obci Hůrky a Lišov. Kromě mapování bylo provedeno také dotazníkové šetření a následná analýza získaných dat. Závěrečná kapitola je věnována vyhodnocení provedeného šetření.

Klíčová slova: městská zeleň, stromy, funkce zeleně, vnímání a vlastnosti zeleně

Abstract

This diploma thesis called “Perception of the role of green in different sizes of municipalities“ focuses on different kinds and types of green in towns, villages and in the open countryside. In the introductory part the thesis defines the term green and describes its basic functions and characteristics, which improve the environment and have positive effect on human’s health. In the next chapters the thesis describes the role of green in urban areas of different sizes and reflects how people perceive green vegetation and how green affects their feelings when they are in different areas. The aim of the thesis is to map and make an inventory of types and the amount of green in villages Hůrky and Lišov. In addition to mapping, other data was collected via questionnaires and all data was subsequently analysed. The closing part evaluates outcomes of the research.

Key words: urban nature, trees, function of green, perception and properties of green

Obsah

1. ÚVOD	8
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE	9
2.1. VYMEZENÍ POJMŮ ZELENĚ.....	9
2.2. ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ ZELENĚ.....	10
2.2.1. Dělení podle přístupnosti	11
2.3. CHARAKTERISTIKA A VLASTNOSTI ZELENĚ	13
2.3.1. Základní funkce zeleně	15
2.4. ZELENĚ VE MĚSTECH.....	18
2.4.1. Linie	18
2.4.2. Plochy	19
2.4.3. Body.....	22
2.5. ZELENĚ NA VENKOVĚ.....	23
2.5.1. Plochy	23
2.5.2. Linie.....	26
2.5.3. Body.....	28
2.6. TYPY ZELENĚ V EXTRAVILÁNU.....	30
2.6.1. Liniová zeleň v krajině.....	30
2.6.2. Plošná zeleň v krajině	32
2.6.3. Bodová zeleň v krajině.....	33
2.7. ROLE ZELENĚ V OBCÍCH S RŮZNOU VELIKOSTÍ	34
2.7.1. Role zeleně ve městech	34
2.7.2. Role zeleně na venkově.....	34
2.8. ROLE ZELENĚ V EXTRAVILÁNU.....	35
2.9. MOŽNOSTI OCHRANY, ÚDRŽBY A OBNOVY ZELENĚ	36
2.10. VNÍMÁNÍ ZELENĚ V RŮZNĚ VELKÝCH TYPECH OBCÍ.....	37
3. METODIKA A CÍL PRÁCE.....	39
3.1. METODIKA	39
3.2. METODY.....	41
3.3. CÍL PRÁCE	42
4. VÝSLEDKY A DISKUSE	43
4.1. OBEC HŮRKY	43
4.1.1. Inventarizace zeleně.....	45
Kaple sv. Jana Nepomuckého.....	45
Secesní školní budova	46
Dětské a fotbalové hřiště	47

Rybník Žabák	48
Celková sumarizace zeleně v obci Hůrky.....	50
4.1.2. Sociologické šetření	51
Vyhodnocení jednotlivých otázek:	52
4.2. MĚSTO LIŠOV	64
4.2.1. Inventarizace zeleně	65
Náměstí Míru.....	65
Kostel svatého Václava	66
Zastávka „U školy“	67
Rybník Horní a Hlaniště	67
Celková sumarizace zeleně v obci Lišov.....	68
4.2.2. Sociologické šetření	69
Vyhodnocení jednotlivých otázek	70
4.3. CELKOVÉ VYHODNOCENÍ OBOU OBCÍ	82
5. ZÁVĚR.....	85
SEZNAM ZDROJŮ POUŽITÉ LITERATURY	86
INTERNETOVÉ ZDROJE:	90
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK:.....	91
PŘÍLOHY:.....	93
PŘÍLOHA Č. 1- UKÁZKA DOTAZNÍKU.....	93
PŘÍLOHA Č. 2- MAPA ZELENĚ - OBEC HŮRKY	96
PŘÍLOHA Č. 3- MAPA ZELENĚ - OBEC LIŠOV.....	97

1. Úvod

Naše společnost se snaží budovat různé průmyslové, zemědělské a další komplexy spolu s novými moderními technologiemi. Postupnou přestavbou krajiny, tak dochází ke ztrátě rovnováhy mezi jednotlivými složkami krajinného rázu. Proto je potřeba, aby i životní prostředí zůstalo zachováno. Zeleň je jeho nenahraditelnou složkou, proto bychom se měli snažit zeleň zachovat, ať už v krajině, na vesnici nebo v prostředí velkých měst. Je jednou z funkčních složek urbanistické struktury všech sídel. Zvyšuje kvalitu, reprezentativnost a atraktivitu městského i venkovského prostředí. Pozitivně ovlivňuje duševní pohodu, člení a dotváří místní prostor. V neposlední řadě může mít památkovou hodnotu nebo může vyzdvihovat působení památek a dotvářet prostor a důstojné prostředí.

Tato diplomová práce se proto snaží poukázat a shrnout důležité funkce zeleně. Vyzdvihnout pozitivní působení a neopomenutelnou funkci v prostředí, ve kterém žijeme. Okolní prostředí nás totiž ovlivňuje, mnohem více než si vlastně myslíme. Vzhled okolí se odráží na našem vnímání, atmosféře, náladě i jiných faktorech. Pocity z okolního prostředí jsou zdrojem estetického uspokojení či rozladění a mají nesporný vliv na duševní zdraví člověka. Ovlivňují i produktivní a reaktivní jednání člověka. Okolní prostředí nám poskytuje větší množství informací, než jsme schopni vědomě vůbec pojmout.

To, že se lidé snaží žít ve vlastním hezkém bytě nebo domě je jeden z hlavních cílů života člověka. Snaží se dosáhnout co největší útulnosti, pohodlí i estetiky. Totéž by však mělo platit i o okolním prostředí zejména ve městech, či vesnicích, ve kterých žijeme taktéž jako v našem bytě či domě. Tomu, aby na nás pozitivně působilo i okolní prostředí, nám pomáhá právě ozelenění. Veřejný prostor velmi ovlivňuje náš pocit bezpečí. Měl by být přehledný, jednoduchý a hlavně přitažlivý. Nepříjemný pocit může vyvolat i velikost prostoru. To, jak lidé přistupují k soukromým prostorům, tak by měli přistupovat i k těm veřejným.

2. Literární rešerše

2.1. Vymezení pojmů zeleň

Nejprve bychom si měli vymežit a definovat, co vlastně tento pojem znamená. Je to všeobecně známý a široce aplikovaný pojem. Z toho vyplývá, že bude mít nejednotný význam a nalezneme různé interpretace jeho obsahu.

Zeleň je soubor prvků, který je zpravidla záměrně založen nebo utvářen podle principů zahradní a krajinářské tvorby. Každá zdravá a správně založená zeleň plní kromě mikroklimatických a hygienických funkcí celou řadu dalších (Sojková a kol., 2016). Zeleň je nenahraditelnou složkou životního prostředí nejen ve městech, na venkově, ale i v okolní krajině, kde utváří estetickou a celkově příjemnou atmosféru prostředí. Po celé zemi ji nalezneme v nejrůznějších podobách. V poslední době byla i mnohokrát dokázána nepostradatelnost zeleně vědeckými výzkumy. Ty přinesly nové poznatky o negativním působení na životní prostředí při jejím poškození či úplném odstranění (Linhart, Klykorka, 1979).

Pojem zeleň je obecně tvořen živými (přírodními) i neživými (umělými) prvky. Živé prvky představují zejména stromy a keře, trávničky, květiny. Tyto prvky můžeme dále dělit na přirozené a tvarované a podle jejich původu na domácí (původní) a nepůvodní (introdukované). Mezi neživé složky patří terén, voda, kameny a další. Při úpravě krajiny jsou umělými prvky cesty, schodiště, altány, lavičky, stavby a další vybavení, které souvisí s jejím užíváním např. dětské hřiště (Balabánová, Kyselka, 2016).

2.2. Základní rozdělení zeleně

V hrubých rysech ji můžeme rozdělit na dvě základní skupiny, které mezi sebou nemají žádné pevně stanovené rozhraní. Prvním typem je zezeň sídelní, do které patří městská a venkovská zezeň a druhým typem je zezeň krajinná.

- **Sídelní zezeň** (v zastavěném území)

Je symbolem přírody v umělém a člověkem vytvořeném urbánním prostředí. Je také označována jako zezeň veřejná. Hlavním úkolem je zlepšit životní prostředí uvnitř sídla a poskytnout obyvatelům možnost rekreace a odpočinku. Bývá navržena krajinářským architektem. Podle toho je pak založena a trvale udržována. Do této kategorie patří jak městské prostředí, tak i prostředí vesnické. Základní kostrou sídelní zezeň podle prostorového uspořádání jsou plochy, linie a významné body (Lorber a kol., 1979).

Plochy představují velké celky v podobě městských parků, historických zahrad, botanických zahrad, rekreačních areálů či příměstských a rekreačních lesů. Při detailnějším pohledu sem náleží i menší útvary sídelní zezeň, jako jsou parková náměstí, menší parkoviště, zezeň obytných souborů či zahrady rodinných domů (Balabánová, Kyselka, 2016).

Linie charakterizují zejména uliční stromořadí (jednořadá i víceřadá aleje), doprovodná zezeň vodních toků, komunikací nebo jiných liniových staveb (např. železnic) (Amati, 2008).

Významné body jsou typické především pro venkovský prostor. Nalezneme je nejen na návsi či u jednotlivých staveb, ale i v okolní krajině (například u křížků, božích muk, rozcestí). V historických jádrech měst mohou sehrát též důležitou roli na vhodně vysazených místech. Velký význam může mít i skupina stromů v ulici nebo parčík v proluce (Špoula, 2011).

- **Krajinná zeleň** (v nezastavěném území)

Na rozdíl od sídelní bývá často přirozeně vzniklá, plní především krajinnotvornou a půdoochrannou funkci. Zásah člověka je výrazně menší. Byla formována přírodními zákony, nikoli návrhem. Mohou to být zbytky původní krajiny postupně pohlcené nebo obklopené městem. Tyto plochy nebyly vhodné pro zástavbu (strmé, nepřístupné lokality, mokřady) ani pro zemědělské využití. I tato zeleň může být člověkem záměrně založená. Byly vysazovány silniční aleje, stromořadí či větrolamy. Jednotlivé stromy byly vysazovány na různých významných a poutních místech, na křižovatkách, u křížků, božích muk a dalších (Beatley, 2000).

2.2.1. Dělení podle přístupnosti

Dále je možné dělit zeleň podle přístupnosti na 3 druhy s různým stupněm omezení ze strany obyvatelstva.

- **Veřejná zeleň**

Plochy veřejně přístupné bez jakéhokoli omezení pro všechny obyvatele obce. Tyto plochy mají nezastupitelnou funkci a opodstatnění. Jsou zakládány a udržovány většinou z prostředků obce. Patří sem z pravidla odpočinkové parky, společná zeleň bytových domů, dětských hřišť, hřbitovů, náměstí, ulic, příměstských lesoparků a dalších (Sklenička, 2002).

- **Vyhrazená zeleň**

Plochy, u kterých je přístup veřejnosti určitým způsobem omezen. Například může být omezen denní dobou, nebo může být určen jen pro určité obyvatele. Je to zeleň v plochách občanského vybavení, do kterých patří školy, školky, zdravotnická a sociální zařízení, zeleň sportovních a rekreačních areálů, úřadů, koupališť, zoologických a botanických zahrad a celá řada dalších (Löw, Michal, 2003).

- **Soukromá zeleň**

Na plochách, které vylučují přístup veřejnosti. Patří sem například zeleň na soukromých pozemcích, předzahrádka, zahrady, zahrádkářské kolonie, produkční zahrady organizací, skladové a výrobní areály, zeleň v zemědělských a průmyslových závodech (Wagner, 1977). Ukázka předzahrádky a dvora je vidět na obrázku č. 1.

Na zeleň je možné nahlížet z různých pohledů a dělit ji dále do dalších kategorií například podle urbanistických funkcí, které zeleň doprovází (obytná, občanského vybavení...) nebo podle náročnosti na údržbu (Martinek, Kozel, 1993).

Ať už je zeleň rozdělená podle jakéhokoli aspektu, všechny kategorie na sebe musí navzájem logicky a účelně navazovat a vytvářet tak vyvážený vzájemně propojený systém. Cílem je využít jejich polyfunkčnost k plnění co nejvíce potřebných funkcí.

Obrázek č. 1- Mazelov - usedlost č.p. 1 (Autor)

2.3. Charakteristika a vlastnosti zeleně

Charakteristikou zeleně z hlediska estetického působení je neustálá proměnlivost, rozmanitost barev, tvarů i velikostí. Především stromy, stejně jako stavby mají schopnost vytvářet prostor. Výrazně přispívají k harmonickému propojení i na pohled vzájemně nesourodých architektonických a urbanistických celků i jednotlivých objektů. Zeleň vyvažuje působení neživých hmot staveb svou živostí a proměnlivostí (Olšanská, Janáčková, 1968).

Stavby ani jiné prvky neprocházejí zásadními změnami. Na rozdíl od zeleně, která se mění v důsledku střídání ročních období i vegetačního cyklu. Jak stromy, keře i květiny rostou, dosahují své optimální velikosti a účinku. Během jejich životního cyklu kvetou, plodí, mění barvu listů, opadávají a tím vytvářejí pestré a různorodé okolní prostředí, které pozitivně působí na lidské vnímání. Zvláštností zeleně je její schopnost působit dojmem celistvosti a nepřebornou rozmanitostí viz obrázek č. 2. Je různorodá svou barvou, tvarem i hrou světla a stínu, díky kterému dochází ke zvyšování estetického působení a celkově zlepšuje přitažlivost a zajímavost prostředí (Bíba, 1973).

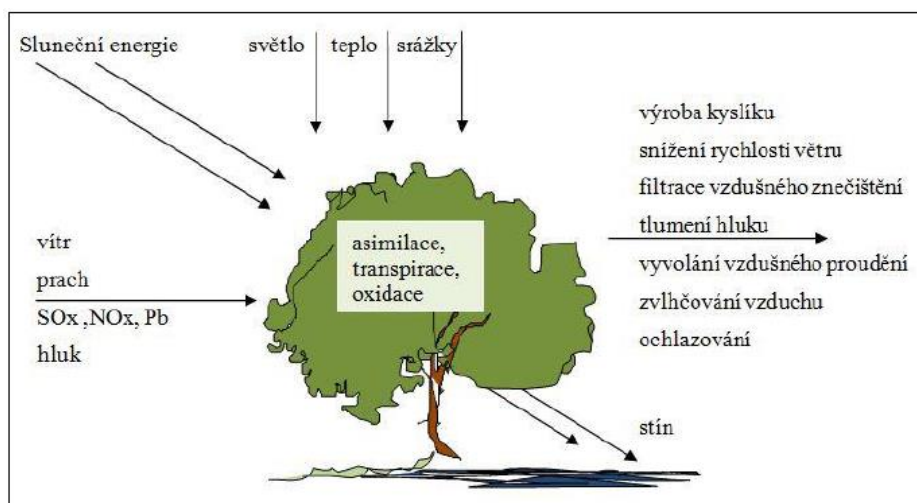

Obrázek č. 2- Soulad zeleně a architektury (Balabánová, Kyselka, 2016)

K vlastnostem zeleně lze přistoupit ze dvou pozic. První pozice je z hlediska pozice zeleně, kdy musíme při navrhování znát základní podmínky, které rostlina potřebuje k tomu, aby se mohla dobře vyvíjet (půdní poměry, sluneční záření, zálivka, velikost prostoru...). Druhá pozice je z hlediska člověka, kdy může rostlina kompenzovat a zlepšovat celou řadu negativních dopadů urbanizovaného prostředí, které člověk svým chováním produkuje. Mimo jiné zeleň pozitivně působí na fyzický i psychický stav člověka (Mancuso, Viola, 2018).

Urbanizovaná území vytváří vlastní mikroklima, ve kterém se člověk pohybuje. Mikroklima je charakterizováno jako vrstva vzduchu do výšky přibližně 2- 3 metrů nad aktivním povrchem (např. chodníkem) a šířky desítek až stovek metrů (Městský národní výbor, 1984). V této oblasti se vzduch vlivem budov a jiných zpevněných povrchů více ohřívá, obsahuje prach, mikroorganismy. Je plný exhalací a ochuzený o kyslík. Zeleň ovlivňuje všechny mikroklimatické charakteristiky včetně čistoty ovzduší (jak je možné vidět na obrázku č. 3). Teplotu vzduchu snižuje především stíněním. Plochy s vegetací se výrazně pomaleji ohřívají (Neuschlová, Falta, 1975).

Při transpiraci rostlin dochází k odpařování vody z povrchu listů, čímž se ochlazuje a zvlhčuje ovzduší. Současně na listech ulpívají prachové částice, které jsou při dešti smývány do půdy. Rostliny také přispívají ke snížení hlučnosti spolu s pevnými překážkami, kdy tlumí především odražený zvuk-dozvuk (Zeleň a tvorba životního prostředí, 1975).

Obrázek č. 3- Pozitivní působení zeleně (Balabánová, Kyselka, 2016)

2.3.1. Základní funkce zeleně

Funkce zeleně je v našem prostředí nezastupitelná a mnohotvárná. Člověk nemůže existovat bez existence zeleně. V dnešní době nás moderní způsob života natolik vzdálil od přírodního prostředí, proto bychom si měli uvědomit a připomenout alespoň některé její funkce. Tyto funkce nám mohou pomoci udržet neustále se zhoršující stav životního prostředí, který člověk svým počínáním způsobil, aniž by si uvědomoval jeho následky (Dušek, 1977).

- **Klimatická funkce**

Zeleň pozitivně ovlivňuje celou řadu klimatických charakteristik jako je teplota, vlhkost, proudění vzduchu nebo kvalita ovzduší. Především zmírňuje extrémní teploty a vyrovnává tepelné výkyvy (Marzluff, 2008).

- **Ekologická funkce**

Tato funkce je její nejdůležitější vlastností. Schopnost produkovat kyslík je nezbytná pro život na zeměkouli. Rozptýlená zeleň poskytuje přirozený úkryt všem živočichům. Umožňuje také zachování původních druhů rostlin, které byly vytlačeny z ostatní kulturní krajiny (Sláviková, 1984).

- **Krajinotvorná funkce**

Prostorové členění v krajině zakrývá nevhodné a nevzhledné prostory nebo naopak zvýrazňuje významné body a prvky v krajině. Napomáhá k vytváření kompozice urbanizovaného prostředí a pomáhá začlenit umělé výtvořiny člověka do okolní krajiny (Supuka, 1991).

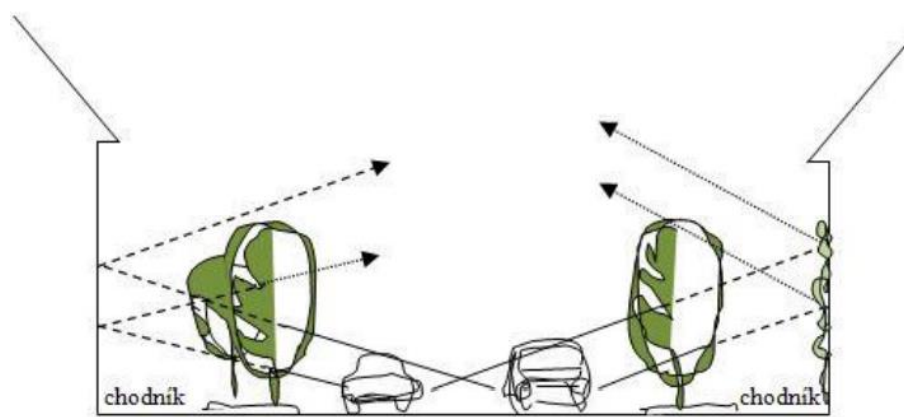
- **Půdochranná funkce**

Tato funkce spočívá především v ochraně půdy před vodní a větrnou erozí. Zpomaluje odtok srážkové vody a zvyšuje její infiltraci. Proto jsou stavěny protierozní opatření, jako jsou meze nebo průlehy spolu s ozeleněním v podobě stromů a keřů. Větrná eroze je mírněna výsadbou různých druhů větrolamů pro snížení rychlosti proudícího větru (Valtr, 1985).

- **Zdravotní / hygienická funkce**

Zeleň pohlcuje a odráží zvukové vlny, čímž snižuje hlučnost prostředí (viz. obrázek č. 4). Listy vegetace zachycují prach, plynné i pevné částice a další nečistoty, tím zlepšují čistotu ovzduší. Zeleň též zabraňuje šíření nepříjemných pachů tím, že vytváří pomyslnou clonu (Dušek, 1977). Některá vegetace má schopnost odstraňovat pachy svými aromatickými látkami, které do ovzduší vylučují. Při pozorování zelené barvy se lidské oko namáhá jen minimálně a tím pocítuje odpočinek. Vyšší rostliny zejména stromy a keře poskytují stín (Kovář, 2004).

Obrázek č. 4- Vliv zeleně na snižování hluku (Balabánová, Kyselka, 2016)

- **Rekreační funkce**

Zeleň je hlavním nositelem rekreační funkce jak ve městě a na vesnici, tak i mimo ně. Zelená barva má pozitivní účinek a uklidňuje organismus. Už jen samotný pobyt a pohyb v zeleném prostředí je v pravém slova smyslu rekreací. Nervová soustava vnímá přírodní prvky pozitivně, a tím zajišťuje člověku duševní hygienu a odpočinek. (Sláviková, 1984).

- **Vodohospodářská funkce**

V poslední době je tato funkce hodně vyzdvihována, díky častým povodním, které se střídají s obdobími sucha. Schopnost zadržení srážek v prostředí je nenahraditelná. Kromě dešťových srážek zadržuje zeleň i rosu nebo mlhu. Kromě zachycení vody také snižuje odtok a zvyšuje infiltraci. Vegetace napomáhá zpevnit břehy potoků, řek, nádrží nebo rybníků (Marzluff, 2008).

Zeleň má celou řadu dalších funkcí, patří sem například kulturní, celospolečenská, psychologická, hospodářská, estetická a mnoho dalších.

2.4. Zeleň ve městech

Charakter zeleně velmi souvisí s velikostí sídla. Jeho systém ve velkých městech bude výrazně odlišný od uspořádání zeleně v tradičních venkovských sídlech.

Zeleň ve městech vykazuje značné rozdíly nejen v celkovém množství zeleně, ale i v prostorovém uspořádání (rovnoměrné a nerovnoměrné). Je rozdílné celkové množství stromů i plošná výměra parků. Rozdíly jsou patrné i v samotných městských částech. Na okraji bývá zeleně většinou dostatek, na rozdíl od centrální části, ve které někdy úplně chybí. Kvalita a množství stromů je také velice variabilní. Kvalitní a vzrostlé stromy bývají ukryty na nádvořích nebo ve vnitroblocích. K tomu, aby zeleň plně vyhovovala potřebám obyvatel, i hygieně města je zapotřebí, aby byla v obrazu města správně rozmístěna (Nováček, 2011).

2.4.1. Linie

Zeleň v ulicích

Uliční zeleň je v našich městech založena většinou tak, že tam často úplně chybí nebo je omezena jen na stromořadí. Některé ulice jsou velmi frekventované nebo dokonce průjezdné pro dálkovou dopravu, jiné jsou pouze lokální. Je proto samozřejmé, že se liší šířka vozovek, chodníků a křižovatky jsou řešeny různými způsoby. Zeleň nesmí ve frekventovaných ulicích bránit jejich hlavnímu účelu a tedy dopravě. Neměla by bránit rozhledu ani přehlednosti křižovatek. Proto jsou často tato místa doplněna jen o trávnickové plochy, ozdobené květinami nebo nízkými keři. Do užších ulic vysazujeme stromy menší nebo středních rozměrů s užšími korunami, aby byl zachován poměr prostoru a koruny nestínily obyvatelům v okolních domech. Do širokých ulic jsou vhodné například javory, lípy, kaštanovníky, ale i u nás méně rozšířené druhy jako jsou liliovníky nebo platany. Do užších ulic se vysazují břízy, katalpy, šácholany a další. Hlavním účelem této zeleně je zlepšit a zpříjemnit chodcům prostředí, oddělit rušivé a hlučné dopravní tepny a v neposlední řadě zlepšit estetický vzhled města (Novotný, 1958).

Stromořadí

Slouží k zachytávání prachu, tlumení hluku a zmírňování slunečního záření v letním období. Často bývá jediným oživujícím prvkem v jednotném zastavěném prostředí. Pro svůj růst potřebují stromy vhodné životní podmínky, jinak chřadnou a hynou. Pro stromořadí je typické, že bývá osázeno jen jediným druhem. Naopak se doporučuje, aby v jednotlivých ulicích byly druhy odlišné. To zajistí rozmanitost, ale i snadnější orientaci ve městě. Tam, kde jsou široká nábřeží, mohou být vysázeny aleje ve více řadách. V případě, že je stromořadí doplněno travnatým pásem, může být pod ním ukryto podzemní vedení (vedení plynu, vody), neboť je jeho případná oprava levnější a snazší než pod dlažbou či asfaltem (Kavka, 1966).

2.4.2. Plochy

Sídlištní zeleň

V celkovém uspořádání nesmí být v kraji cizím tělesem, neboť sídliště leží obvykle na okraji měst, a proto do ní musejí být použity prvky právě z okolní krajiny. Využívají se zejména domácí či zdomácnělé dřeviny, které nenásilně spojí architekturu sídliště a okolní krajiny. Sídliště bývá často rozděleno na zelené plochy společné a plochy, které slouží obyvatelům k osobním potřebám a zájmům (Kroutil, 1988).

Sadové úpravy náměstí

Jsou rozdílné podle jeho velikosti a podle vozové frekvence. Při osazování těchto ploch je kladen důraz na estetické působení. Na malém prostoru je možné se spokojit jen s kouskem trávníku, který je ohraničen obrubníky, aby nebyl poškozen a osázen jedním stromem případně malou skupinou 2-3 exemplářů. Ty umístíme tak, aby zdůrazňovaly a vyzdvihovaly nějaký zajímavý objekt nebo naopak zakryly nehezky pohled. Plochy jsou obvykle pravidelně rozčleněny cestami do základních geometrických tvarů. Vegetace stromů a keřů zdůrazňuje místní architekturu nebo naopak kryje vše, co působí rušivým dojmem. K doplnění výzdoby mohou být užity květinové záhony vysázené do různých ornamentů (Kupka, 2006).

Dětská hřiště

Hřiště jsou nezbytnou součástí většiny veřejných sadů. Jako sociální a výchovné zařízení patří do prostoru zeleně. Kromě ohrazeného pískoviště, houpaček a dalších prolézaček sem patří i lavičky a trávnickové plochy pro běžné hry dětí. Samotné místo by mělo být spíše volné, s proudícím vzduchem, ale ne příliš větrné. Hřiště může být též rozčleněno pomocí keřů a stromů na různá zákoutí. Dřeviny volíme spíše nelákavé, odolnější na poškození a vždy bez trnů, aby se o ně děti neporanily. Je vhodné, aby bylo odděleno od okolí stromovou clonou, živým plotem případně zcela oplocené s uzavíratelným vchodem. Hřiště by nemělo být ani příliš zastíněné (Mužík, 2008).

Koupaliště

Umístění koupališť je obdobné jako u dětských hřišť, jsou také situována v zeleni. Kolem vodní plochy je obvykle udržovaný trávník, aby se mohla lépe ohřívat voda. Trávník slouží také jako místo pro odpočinek a slunění návštěvníků. Dále od vodní plochy jsou vysazovány jednotlivé stromy či menší skupinky, které jsou vhodné do rovinatých ploch a k blízkosti vody. Tyto stromy pak zajišťují potřebný stín (Dušek, 1977).

Veřejné sady a parky

Sady a parky jsou zakládány různě, podle jejich účelu, rozlohy, terénu a dalších podmínek. Samozřejmě, čím větší plocha to bude, tím je to pro město lepší, zejména pro ta s bohatým průmyslem. Aby ozdravění velkých měst ve formě zeleně parků bylo co nejúčinnější, je vhodné jich založit více. V menších městech je naopak lepší vytvořit jeden větší komplex, než rozdělit tuto plochu na více menších. Ideální je, když sadová plocha odděluje různé funkční celky (průmyslová čtvrť x obytná čtvrť). Mimo zeleně v sadových plochách je vhodné doplnit samotné čtvrtě o další doplňkovou zeleně, která by zlepšovala prostředí přímo v jednotlivých částech. Městské parky nesmějí být vytvořeny jen pro dospělé, ale zejména pro dorůstající a školní mládež, která má málo příležitostí k pohybu na čerstvém vzduchu. Proto zakládáme hřiště všude tam, kde je to možné. Hřiště je vhodné rozčlenit na plochy pro menší děti a zvláště pro děti školou povinné (Relligová, 1978).

Školní zahrady

Tyto zahrady mají rekreační, tělovýchovný a zejména vzdělávací charakter. Poskytují žákům odpočinek, možnost různých pohybových her i ponaučení v přírodním prostředí. Velikost zahrad, vybavení a další aspekty se liší podle stupně školy a počtu dětí, pro které je určena. U odborných a středních škol je obvykle rozsáhlejší, aby splňovala svůj účel a rozčlenila se na místa pro sport, pro klidné studium, pro zahradnické záhony včetně užitkových a okrasných rostlin a řadu dalších (Špoula, 2011).

Zeleň při nemocnicích a lázních

Bývá často součástí léčby, proto se nemocnice a lázeňské budovy umisťují do vnějšího zeleného rámce měst. Zeleň pomáhá k uzdravení svým přímým působením i při zvláštních léčebných postupech na čerstvém vzduchu. Její uspořádání vyvolává pocit pohody a optimismu. Proto se zde vysazují kvetoucí stromy a keře v harmonickém uspořádání i různobarevné květiny v nejrůznějších seskupeních. Vyvarovat bychom se měli větším skupinám jehličnanů a jednotvárným stálozeleným masivům opadavých stromů, které zejména na podzim působí melancholickým dojmem. I po opadání listů by měly zůstat v parcích přirozené barevné účinky, kterých dosáhneme výsadbou menších skupin jehličnanů, jednotlivých stromů, stálozelených dřevin, bělokorých bříz a dalších. Celý rámeček parku, zahrad i přímého okolí budov chrání od větrů, hluku a prachu vysoká okrajová zeleň (Marsh, 2019).

2.4.3. Body

Zeleň u pomníků a pamětních desek

Má za úkol podle místních dispozic zdůraznit a vyzdvihnout ideu vyjádřenou již samotným památníkem. Vytvořit vzhledné bezprostřední okolí i vhodné pozadí, na kterém plastika lépe vynikne. Pokud není záměrně umístěná proti volnému horizontu. Na obrázku č. 5 je možné vidět právě památník, který je doplněn na obou stranách menšími smrky, které prostor dotvářejí a příjemně doplňují (Obec Lišov, 2009). Kolem památníků a soch obvykle také bývají menší plochy s květinovou výzdobou. Někdy může být památka chráněná i živým plotem (Kleinod, 2004).

Městská zeleň má nejrůznější podoby, mezi další druhy je možné zařadit zeleň zahrádkových kolonií, botanických zahrad, hřbitovů, letišť, průmyslových závodů, zoologických zahrad, sportovních hřišť, sportovišť a řadu dalších.

Obrázek č. 5- Památník obětem nacismu (Autor)

2.5. Zeleň na venkově

Problematika venkovské zeleně u vesnických sídel je odlišná podle velikosti, vazby na okolní krajinu, urbanistickou strukturu i charakteru staveb. Pro venkovskou zeleň je typická její návaznost na územní strukturu a provázanost zeleně s okolní krajinou. Navzájem se prolínají přírodní složky obou těchto typů zeleně, a to například podél vodotečí, kolem rybníků s břehovými porosty, nezastavitelných pozemků, zalesněných strmých svahů a podobně. Plocha zeleně ve vesnicích stále ještě převažuje. Zaujímá asi 50-75 % venkovské plochy. Vegetace má výrazně polyfunkční a užitný charakter (produkce ovoce, dřevní hmoty). Zásadně ovlivňuje půdu a vodní režim krajiny (Mareček, 2004).

Ve struktuře vesnických sídel je soustava zeleně méně diverzifikovaná než ve struktuře města. Dělí se na plochy veřejně nepřístupné (zahrady, sady) a plochy veřejného prostranství. Druhová skladba má také tradičnější charakter (např. lipová, jírovcová stromořadí, záhony růží...) než druhová skladba měst, která je o poznání více rozmanitější a netradiční (Nejedlý, 1988).

2.5.1. Plochy

Venkovské zahrady

Zahrady představovaly a stále ještě představují plošně nejzastoupenější a nejdůležitější formu zeleně na venkově. Je to dáno nejen celkovou výměrou, ale také významnou prostorovou soustředěností. Význam je nutné posuzovat nejen ve vazbě na jejich uživatele a jednotlivé budovy, ale i ve vztahu k obci jako celku. Zeleň odráží nejen hospodářské a rekreační nároky, ale také kulturní vyspělost venkovských obyvatel (Mareček, 1966). Primární funkcí venkovských zahrad byla funkce hospodářská, proto souvisela s praktickými a provozními činnostmi. Své využití měly však také bylinky, okrasné trvalky a letničky či rostliny určené k řezu. Tyto rostliny měly výrazně polyfunkční charakter-užitkový, okrasný, symbolický atd. V 19. století je patrný posun venkovských zahrad k čistě okrasným květinovým partiím (Olšanská, Janáčková, 1968).

Druhové zastoupení rostlin v zahradách bylo místně specifické. Druhy, které rostly v teplejších oblastech, byly přirozeně bohatší než v oblastech s drsnějšími klimatickými podmínkami. Jednotlivé druhy a odrůdy byly nejčastěji vzájemně předávány a vyměňovány mezi sousedy či přáteli. Vzácnější rostliny někdy dostávalo služebnictvo i ze zámeckých sídel (muškáty, fuchsie...). Samozřejmostí bylo také přenášení okrasných druhů rostlin z okolní přírody (Štěpánek, Mareček, 2002).

Nejvýstavnější a nejzdobnější částí venkovských sídel byly jejich štíty a vjezdy spolu s malými předzahrádkami. Nejvýrazněji jsou viditelné u vsí návesních či silničních, u kterých zeleň jednotlivých stavení vytváří pestrý rámeček vnitřního prostoru obce. Předzahrádky sloužily původně jako okrasná reprezentativní plocha. Nebyl zde prostor pro trávník, protože byly vysázeny okrasné rostliny v největší možné míře. Nebylo ani výjimkou, že se zde pěstovala zelenina do kuchyně a pro sadbu. Zahrádky byly obvykle oplocené a tím chráněné před drůbeží a jinými zvířaty. Výjimkou jsou snad jen předzahrádky na Písecku, kde bylo typické mít pod zahrádkou sklípek se studánkou. Součástí předzahrádky obvykle bývala lavička, u které se mohli scházet sousedé a pozorovat okolní ruch. Nejmhutnějším prvkem zeleně u průčelí usedlostí byly jeden či dva mohutné stromy, které zdůrazňovaly vjezd do stavení. Typické byly lípy, javory, jasanů nebo hrušně či ořešáky (Mareček, 1983).

Na samotných hospodářských dvorech se zeleň příliš hojně nevyskytovala. Dvůr sloužil především k provozu. Pokud se přece jen nějaká objevila, stála někde stranou nebo byl vysazen jeden velký strom, který stál uprostřed dvora a poskytoval stín (Sýkora, 2002). Za dvorem se nacházela selská zahrada. Byla tvořena nejčastěji ovocnými zahradami a sady. Pěstovaly se zde květiny, bylinky, zelenina a jiné. Květiny sloužily pro výzdobu domácností, kaplí, kostelů či hrobů. Své místo měly i ovocné keře angreštu, rybízu, šerfiku nebo pustorylu. Tento prostor postupně přecházel od zastavěného území obce do volné krajiny. Kde na ni navazovala pole, louky a následně ovocné aleje (Kroutil, 1988). V dnešní době se charakter venkovských zahrad výrazně proměnil. Hospodářská funkce je často nahrazena rekreační a obytnou.

Návsí

Podle půdorysného uspořádání vesnic rozeznáváme několik návesních typů, které ovlivnily funkci i uspořádání těchto obcí.

- centrální náves obdélníkového, okrouhlého či jiného tvaru
- lineární náves s dominantní komunikací či potokem (silniční obce)
- větší množství menších veřejných prostorů řazených lineárně podél potoka (lánové obce)
- nepravidelně řazené návesní prostory (hromadné obce)

(Martínek, Kozel, 1993)

Náves byla a je důležitým prostorem. Představuje centrální prvek vesnice, kolem kterého vznikala zástavba. Má výrazně polyfunkční charakter, proto se vyznačuje jednoduchým uspořádáním s volnou plochou.

V minulosti sloužila jako shromaždiště obyvatel obce, kde se odehrávaly různé lidové slavnosti, trhy a jiné společenské události. Byla zde umístěována zařízení celoobecního charakteru. Dominantou často býval kostel, kaple či zvonice. Objevovaly se zde také sochy svatých s oplocenou zahrádkou nebo pomníky. V členitějším prostoru bývaly součástí přirozené svahy, zídky, mostky nebo schody (Hendrych, 2000).

Dříve sloužila kromě společenského využití především k hospodářskému provozu. Shromažďoval se zde dobytek nebo sloužil jako pastva samotná. Vzhledem k tomu, že náves byla jakousi chráněnou pastvinou, našel zde uplatnění bohatý trávník s vysokými listnatými stromy poskytujícími stín. Nacházel se zde často rybník, který sloužil jako nádrž v případě požáru, k plavení koní nebo jako napajedlo pro zvířata. Stávala zde často i kovárna nebo jiná hospodářská zařízení. V nejstarších dobách bývaly na návsi před domy pícky na pečení chleba nebo sklípky. Výjimkou na návších nebyl ani protékající potůček (Novotný, 1958).

Charakter návsi se postupem času změnil s útlumem hospodářské činnosti. Důraz je často kladen spíše na estetickou a okrasnou funkci. Druhá skladba a výsadba je přejímána z městských parků, a tím dochází ke změně specifického

venkovského prostoru. Požadavky, které jsou kladeny na dopravní a technickou infrastrukturu nám na náves přinesly nové objekty v podobě trafostanic, autobusových zastávek, kontejnerů na odpad nebo reklamních cedulí. Funkce je v některých případech zúžena jen na průjezd a parkování vozidel (Špoula, 2011).

2.5.2. Linie

Doprovod mlýnů

Další stavbou, kterou nalezneme na vesnici, a její ozelenění stojí za zmínku, je bezesporu mlýn. Tyto stavby mají hluboké kořeny v naší kultuře. Představují specifické hospodářské objekty, které bývají situovány v malebném prostředí nedaleko vody. Nedílnou součástí mlýnů byl specifický vodohospodářský systém rybníků, náhonů, stavidel a dalších prvků doplněn o typický vegetační doprovod. (Valtr, 1985). Pro mlýny, které leží blízko rybníka, je charakteristická krásně osázená hráz břehovými porosty. Obvykle bývá upravena do dvouřadé dubové aleje, popřípadě dalších druhů (olše, topoly, javory, vrby, šípky, trnky...). Podobně osázené alejemi jsou i příjezdové cesty od vesnice k mlýnu, které vedou podél náhonu nebo rybníka. Významným a charakteristickým prvkem mlýnů jsou vrby seřezávané na „hlavu“, které rostou podél náhonů, luk, či na hrázi rybníka. U vodních toků byla ponechána přirozená pobřežní vegetace vrb a olší, která propojuje mlýn s okolní krajinou. Svérázným prvkem v okolí jsou časté vlhké louky pod mlýnem, odkud se otevírá pěkný pohled na samotný mlýn. U říčních mlýnů je typický ostrůvek (obvykle s vrbami), který odděloval řeku od odpadního kanálu odvádějící vodu z mlýna (Reš a kol., 2009).

Zastoupení zeleně v samotném dvoře mlýna je vzhledem k intenzivnímu provozu velmi omezené. Mnohdy nalezneme jen jeden či dva stromy stojící stranou. Součástí mlýnského hospodářství byla také oplocená mlýnská zahrada, která plnila funkci jak užitkovou, tak okrasnou. Kromě obvyklých ovocných stromů, bychom zde našli i vzácné cizí dřeviny. Jako u většiny venkovských stavení nechyběla ani tady bohatá květinová výzdoba na oknech nebo předzahrádka (Mareček, 1983).

Okolí kostelů a hřbitovy

Kostely a staré venkovské hřbitovy tvoří zpravidla jeden celek. Kostel nebo kaple stojí obvykle uprostřed hřbitova nebo v jeho těsném sousedství. Plocha hřbitova bývala zpravidla celá zatravněná. Tím byl vytvořen dojem jednotnosti s kontrastem květinové výsadby hrobů. Někdy zdůrazňovaly náhrobky menší keře. U chudších hrobů byl náhrobek keři zcela nahrazen. (Wagner, 1977). Obvod hřbitova oddělovaly kamenné zdi, které lemovaly dlouhověkové stromy a dotvářely tak působení celého sídla. Součástí hřbitovů býval obvykle malý domek pro nářadí hrobaře, ve kterém se někdy nacházela i kostnice. Domek obklopovaly keře, loubinec nebo byla v jeho blízkosti studna. Vstup na hřbitov byl zvýrazněn nápadnějšími stromy, které vytvářely důstojný předprostor a pocitově oddělovaly otevřený prostor návsi od klidného místa. Byly vysazovány především domácí druhy, které se vyskytovaly v okolní krajině (lípy, břízy, javory). Rozmanitost druhů byla velmi malá, obvykle jeden až dva druhy. Z keřů byly sázeny šeříky, hlohy, kaliny, růže a jiné (Kroutil, 1988).

Postupem času začaly vznikat nové hřbitovy, které byly situovány mimo vesnice. Střed hřbitova byl zdůrazněn křížem a někdy také středovou alejí. Kolem hřbitova rostl ovocný sad, který zasazoval hřbitov do okolní krajiny. Výjimkou nebyly ani hřbitovy, které nebyly řešeny v návaznosti na okolní krajinu (Löw, Míchal, 2003). Charakter kostelů a jejich okolí by měl být zachován a respektován. Měly bychom vhodně volit formy zeleně a ponechat mu tak jeho historické rysy.

Tento prostor je určen k zachování duchovní hodnoty, klidu a důstojnosti místa. Novodobé hřbitovy je tak nutné budovat v souladu s dlouhodobou tradicí a nenarušovat jejich hodnotu (Balabánová, Kyselka, 2016).

2.5.3. Body

Doprovod kováren

Vesnické kovárny byly nevelké stavby, pro které je typická otevřená klenutá předsínka nebo jen otevřený dřevěný přístřešek. Nacházely se na návsi, uprostřed obce nebo nedaleko nájezdních hospod a vždy v blízkosti vody. Před kovárnou nebo kolem ní stávaly skupiny stromů s širokými korunami (lípy, jírovce), které zajišťovaly potřebný stín a chránily před deštěm čekající koně na okování. Pod stromy, které někdy sloužily také jako přístřešek, se umisťovalo nářadí určené k opravě (Úradníček, 2009).

Postupem času kovárny i s jejich charakteristickou zelení zanikaly. Rozvoj průmyslu a mechanizace pozvolna převzal jejich funkci. Tyto stavby jsou pro nás z národopisného hlediska velmi cenné, proto bychom alespoň některé z nich měly zachovat (Pikous, 2004).

Hospodské zahrádky

I tyto venkovské stavby vynikají svým ozeleněním. Staré hospody se nacházely v centru obce jako kulturní a společenské centrum nebo byly u císařských silnic jako tzv. zájezdní hospody. Ty se nacházely v místech, kde bylo nutné zastavit, odpočinout, nakrmit nebo napojit (pod kopcem, na kopci, na křižovatkách...). U zájezdních hospod byly často dílny různých řemeslníků, kteří případně pomáhali s opravami na dlouhé cestě. Hospody byly obvykle obehnány kamennou zdí a příjezdové cesty osázené stromovou alejí (Mareček, 1966).

Vesnické hospody bývají zpravidla široké, protože je uvnitř sál, aby pojmul co nejvíce lidí. Oproti zájezdním bývají skromnější. Před nimi bývala vždy menší prostranství, které zastíňovaly koruny stromů. Nejčastěji to byly právě lípy nebo jírovce, které dobře snášejí silný provoz a poskytují dostatečnou ochranu před sluncem i deštěm. K základnímu vybavení patřily kromě stolů a lavic také kamenné sloupky k uvázání koní. Samozřejmostí bylo nabízení občerstvení a příjemné místo k odpočinku.

Právě charakteristické ozelenění (viz. obrázek č. 6) se velmi často promítlo i do samotného názvu např. „U Tří lip“, „U Kaštanu“ a mnoho dalších. Zeleň se neobjevovala jen v podobě velkých stromů, ale zdobila i samotný vchod, který býval zdoben loubím a porostlý chmelem. Za samotnou hospodou byl dvůr s kůlnami, stájemi, stodolou a jinými drobnými budovami. Nacházela se zde také studna, ovocné stromy nebo zatravněná zahrada (Štěpánek, Mareček, 2002).

Obrázek č. 6- Hospoda U tří lip (Autor)

Kromě typů zeleně ve venkovském prostředí zmíněných v této kapitole ji můžeme rozdělit z hlediska zeleně i na farní zahrady, školní zahrady, zámecké zahrady a parky a v neposlední řadě zahrady panských dvorů.

2.6. Typy zeleně v extravilánu

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, zeleň na území obce je úzce spjata se zelení volné krajiny. Navzájem na sebe navazují a mnohdy je těžké mezi nimi stanovit přesné hranice. Rozptýlená zeleň v krajině ať už přirozeně se vyskytující či vysazená člověkem, plní řadu důležitých funkcí. Mimořádnou úlohu zaujímá z pohledu stability území. Z historického hlediska vznikla zeleň trojím způsobem: ústupem lesů, přirozeným náletem nebo výsadbou dřevin člověka. Prostorově ji můžeme rozdělit do následujících kategorií (Kolařík, 2010).

2.6.1. Liniová zeleň v krajině

Větrolamy

Cílem výsadby větrolamů je zlepšit mikroklima v rovinných oblastech a chránit ornou půdu proti větrné erozi. Při dostatečné šířce a vhodné druhové skladbě rostlinných druhů mohou větrolamy fungovat jako prvky územního systému ekologické stability. Dřeviny vybíráme podle růstových podmínek, ale i vztahu navzájem (Neuschlová, 1975). Upřednostňujeme původní druhy před nepůvodními. Správný větrolam by měl mít stromové i keřové patro. Nevhodné jsou ovocné stromy, jehličnany, invazní druhy nebo i obtížně udržovatelné keře (růže šípková, černý bez...). Nejprve se mohou uplatňovat tzv. pionýrské rychle rostoucí dřeviny s krátkou životností a později je nahradit cílovými druhy, které pomaleji rostou a jsou dlouhověké. Větrolamy rozdělujeme do tří kategorií podle propustnosti větru na propustné, polopropustné a nepropustné (Hurych, 2011).

Meze

Meze v minulosti často rozdělovaly vlastnické vztahy. Později byly při scelování pozemků někdy rozorány, ale na místech, kde převládalo racionální a estetické cítění, byly zachovány. Meze ve vrstevnicové, popřípadě i spádníkové poloze často doprovází nasbírané kamení a spolu s polními cestami a vodními toky dávají krajině drobnější měřítko, charakteristický prvek a výsledný krajinný ráz. Dnes mohou meze vznikat jako prvek protierozního opatření v rámci komplexních pozemkových úprav (Mancuso, 2018).

Vegetační doprovod mezí by měl být druhově pestrý a hustý, aby tvořil útočiště nebo ochranu drobné zvěře. Kromě dřevin by měla obsahovat také plochy bylinné vegetace. Meze jsou spolu s dalšími krajinnými prvky součástí zemědělského půdního fondu. Majitelé těchto pozemků již nejsou motivováni likvidovat tyto prvky, protože by si tím zmenšili výměru půdních bloků a snížili možné finanční příspěvky (Zikmund-Lender, 2017).

Zeleň podél komunikací

Hlavním účelem silničních stromořadí je začlenění komunikace do krajiny a vytvoření krajinného rázu území. Stromy kolem vedou optickou trasu za tmy nebo mlhy. Dalším důvodem, proč je vysazována, je ochrana komunikace proti závějím a zpevnění svahů, v letních měsících zajišťuje zástin a zabraňuje tak měknutí vozovky. Pokud je doprovodná zeleň komunikací dostatečně široká, může plnit funkci biokoridoru. Zeleň by měla být odolná vůči zasolení i znečištění. Pro výsadbu upřednostňujeme druhy s vysoce nasazenými korunami, vejčitého či elipsového tvaru. V dnešní době jsou podél komunikací často ovocné stromy, duby, lípy nebo jasany. Stromy musejí být v dostatečné vzdálenosti od koruny silnice, aby nebránily výhledu, nezasahovaly do jízdového prostoru a jejich kořeny nenarušovaly povrch vozovky (Vrabec, 2008).

Břehové porosty

Zeleň břehových porostů je záměrně vysazována i spontánně roslá. Přímo u hladiny nebo vodního toku je to zeleň břehová, která se podílí na samočisticí funkci toku (např. košíkářské vrby). Dále od vodního zdroje roste zeleň pobřežní, která je na hrázích a březích. Poslední druh zeleně je zeleň doprovodná, která se nachází za patou hráze a zapojuje tok do okolní krajiny. Doprovodná zeleň je významná zejména v místech, kde vedou turistické stezky a cyklotrasy. U malých vodních toků pak napomáhá zachycovat a zpomalovat odtok vody z území. Mezi typické druhy rostoucí kolem vodních zdrojů patří vrby, olše, topoly, jasany a další (Baroš, 2013).

2.6.2. Plošná zeleň v krajině

Polní remízky

Remízky nejprve začaly vznikat v místech, která byla nutná při obdělávání vynechat. Zejména geologické překážky jako jsou například skalní výchozy, balvany, výmoly, zamokřené lokality a jiné. Dalšími místy pak byly oblasti vhodné pro shromažďování kamenů a balvanů z polí. Mnohé remízky vznikají dodnes kolem hůře dostupných ploch, u rozcestí, sloupů vysokého napětí či vodojemů. Kromě charakteristického prvku v krajině mohou sloužit u turistických cest jako místo k odpočinku pro turisty (Sklenička, 2002). Remízky by měly mít koruny stromů vysoko posazené, aby nebránily zemědělské mechanizaci, měly by být výškově členité a s hustší porostní skupinou ze severu a severozápadu kvůli ochraně před silnými větry. Také porostní okraj by měl být hustý a těžko proniknutelný, aby umožňoval klidný vývoj žijícího společenstva. Mezi obvyklé druhy, které se zde vyskytují, patří lísky, hlohy, trnky, ptačí zoby. Ukázka polního remízku je na obrázku č. 7 (Mareček, 1983).

Obrázek č. 7- Remízek u obce Hůrky (Autor)

2.6.3. Bodová zeleň v krajině

Soliterní stromy

Tyto stromy jsou velké, vzrostlé a s charakteristickým tvarem koruny. Jedná se o letité stromy a tvarově často zvláštní exempláře prastarých lip, javorů, dubů případně jabloní nebo hrušní, které dodávají místu jedinečný charakter (Mužík, 2008).

Drobné památky a jejich vegetační doprovod

Zeleň byla odedávna okrasným, účelovým, ale zejména symbolickým prvkem církevních staveb. Drobné sakrální objekty doprovázejí zejména soliterní stromy, jejich skupiny či aleje. Dřeviny usnadňují orientaci v prostoru a zdůrazňují sakrální objekty v krajině. Jejich ozelenění plnilo i praktickou funkci. Sloužilo jako místo pro odpočinek poutníků nebo rolníků. Kromě stínu, které místo poskytovalo nejen pro sebe, ale i pro dobytek, byla častá přítomnost studánky, která zajišťovala pitnou vodu. Pro obyvatele jsou tato místa i místem duchovním. Neznamená však, že musí být stavba vždy doprovázená zelení, někdy může záměrně působit jen sama za sebe. Zeleň plní také funkci ochrannou, protože stavbu kryje před nepříznivými povětrnostními podmínkami. Samotný strom je provázen nejrůznějšími zvyky, tradicemi a symbolikou. Stromy u těchto památek obvykle nebývají ovocné (duby, lípy, jírovce) (Štěpánek, Mareček, 2002).

2.7. Role zeleně v obcích s různou velikostí

2.7.1. Role zeleně ve městech

Funkce zeleně ve městě je většinou totožná s funkcí na vesnici i ve volné krajině. Vyšší rostliny zejména stromy a keře poskytují stín, a tím zlepšují obytnost prostředí v letních měsících. Zeleň většinu energie odráží a zbytek rychle vyzařuje na rozdíl od budov, komunikací atd., které sluneční energii přijímají a jen pomalu ji vyzařují. Další funkcí rostlin je schopnost zvlhčovat prostředí v rámci evapotranspirace z listů a kořenového systému. Mezi významné role, které zeleň má je schopnost snižovat hluk a zachycovat prach a nečistoty. Na zeleň ve městech je kladen důraz estetický, jsou zde často vysazovány okrasné nepůvodní druhy. Zastoupení druhové skladby je velmi rozmanité a během vývoje se často měnilo. Plochy zeleně zajišťují lidem v zastavěných městech místa k odpočinku a relaxaci. Zelená barva v člověku vzbuzuje optimistickou náladu, pozitivně působí na lidské smysly a snižuje stres (Balabánová, Kyselka, 2016).

2.7.2. Role zeleně na venkově

Zeleň ve vesnickém prostředí se vyznačuje menším množstvím původních druhů, které se stále opakují. Role zeleně je zde obdobná jako ve městech. Naopak se liší tím, že důraz není primárně kladen na estetiku, ale na funkčnost a praktičnost. Hospodářská funkce je zde na prvním místě. Stromy slouží jako ochrana před slunečními paprsky a deštěm při práci a chrání stavby i jiné organismy před nepříznivými povětrnostními podmínkami. Jednou z nejdůležitějších funkcí je produkce potravy pro lidi i zvířata (Lorber a kol., 1979).

2.8. Role zeleně v extravilánu

Role zeleně v extravilánu je poněkud odlišná než přímo v zastavěném území. Zde hraje důležitou roli především funkce, kterou má zezeň vykonávat. Je to nenahraditelný architektonický prvek, kterým předkové dokázali podtrhnout krásu krajiny, ale i zakrýt nevhodná zákoutí. Zezeň doplňovala již odedávna zemědělské podniky i průmyslové zóny, kde mimo maskovací funkce plnila funkci hygienickou (zadržuje prach i pachy a obohacuje vzduch kyslíkem) (Kavka, 1966).

Jedna z nejdůležitějších rolí, kterou krajinná zezeň má je protierozní a půdoochranná funkce. Vysazuje se podél vrstevnic, břehů potoků a řek. Na svažitéch pozemcích plní terasy a meze spolu se stromy a keři přirozené zasakovací pásy. Nevhodné je kácení lesních porostů. Po několika letech se projeví škodlivost těchto zásahů v podobě poklesu hladiny spodní vody. Při odstranění břehových porostů se snižuje vlhkost vzduchu a kondenzace rosy. Zezeň ve volné krajině může sloužit jako tzv. větrolam. Větrolam zamezuje větrné erozi, zlepšuje mikroklima a zabraňuje vysušování půdy. Zezeň v podobě remízků, hájů a dalších prvků hraje neopomenutelnou roli pro lesnictví a myslivost. Slouží jako útočiště a úkryt pro různé druhy zvířat a vytváří prostředí k udržení zástupců rostlin (Olšanská, Janáčková, 1968).

2.9. Možnosti ochrany, údržby a obnovy zeleně

Pokud je zeleň při výstavbě sídlišť, komunikací, průmyslových podniků a dalších zásahů ničena, je nutné ji také obnovit tak, aby tradice naší krajiny zůstala nadále zachována (Linhart, Klykorka, 1979).

Při výsadbě nové zeleně ji nemůžeme vysazovat nahodile. Výsadba v intravilánu i v okolní krajině by se neměla dít na veřejných prostranstvích bez schválení příslušných orgánů. Je také důležité přihlížet k podmínkám, které jsou pro dané místo typické. Mezi ně řadíme například nadmořskou výšku, klimatické podmínky, stupeň znečištění ovzduší, kvalitu půdy, zastoupení dřevin v okolí a další (Vos, 2011). Podle těchto faktorů zvolíme druhy, které jsou vhodné na daná místa. Základními dřevinami by měly být zejména domácí, a pokud je to jen trochu možné dlouhověkové dřeviny. Doplněné mohou být o krátkověké rychle rostoucí či okrasné druhy. Při výběru bychom také měli zohlednit následnou běžnou údržbu. Ovocné stromy obvykle doplňujeme jen tam, kde v původní výsadbě chybí např. aleje podél silnic (Pejchal, 2003).

Zeleň by měla být chráněna proti poškození, zejména u dřevin je důležitá kontrola a péče, každé poškození stromu je vstupní branou k infekci. Při výsadbě stromů ve městech by neměla být zpevněná plocha příliš blízko stromu. V odůvodněných případech, zejména na vesnicích či okrajích měst je nezbytné vysazené dřeviny chránit i proti okusu zvěří (Lorber a kol., 1979).

Obce musí dbát na nařízení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně jsou také dále specifikovány požadavky na zvláště chráněná území. Mezi tyto plochy patří chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní památky, národní parky a další. Ochrana zeleně, která nespadá do kategorie zvláště chráněných území, řeší územní plány obcí, zásady územního rozvoje, případně regulační plány (Reš a kol., 2009).

2.10. Vnímání zeleně v různých velikých typech obcí

Lidé vnímají zeleň ve vesnickém prostředí výrazně odlišně než v městském prostředí. V minulosti lidé vyjadřovali vztah k zeleni a zejména pak ke stromům v různých povídkách, pověstech, písních či obyčejích. Stromy pro ně měly vždy symbolický a kulturní význam. Vlastním důvodem, proč předci vysazovali stromy ať už kolem usedlostí či v okolní přírodě je, že znali prospěšné a užitečné vlastnosti těchto stromů. Stromy chránily budovy před povětrnostními podmínkami nejprve proti dešti, později pak i před účinky blesku. Při práci zajišťovaly potřebný stín a přístřešek. Zeleň poskytovala a dodnes poskytuje příjemné prostředí k odpočinku a relaxaci. Ovocné stromy jsou pak zdrojem potravy, ať už pro samotné lidi nebo pro domácí i divoká zvířata. Rozvětvený kořenový systém zpevňuje hráze, břehy, strže či násypy. Mimo výhody, které bezesporu lidem přináší, jsou i nevýhody, které lidem naopak někdy přidělávají spousty starostí. Samotná péče a údržba není mnohdy snadná. Například sklizení plodů ze stromů je často náročné, stejně tak jako hrabání listů na podzim, či prostřihávání větví na jaře (Mareček, 1966).

Lidé ve městech chápou zeleň spíše jako okrasnou a doplňkovou část veřejného prostranství než duchovní a symbolický prvek. Zde je kladen důraz na estetiku a případnou rekreaci. Městské parky jsou místem pro procházky s dětmi či se zvířecími mazlíčky. Problémem dnešní doby je neustálý tlak na další výstavbu na úkor právě zdánlivě nepotřebných zelených ploch. Ty jsou však velmi potřebným a užitečným prvkem právě v městském prostředí. V letních měsících zajišťují potřebný stín a ochlazují mikroklíma, zachycují prachové částice a oddělují jednotlivé městské části. V neposlední řadě příznivě působí na lidskou psychiku. Už jen samotný pobyt v zeleném prostředí působí pozitivně na celý lidský organismus (Hurych, 2011).

Bohužel stromy mohou působit i negativně zejména, pokud jsou nevhodně a nerozumně vysazované. Při bouřkách nebo silném větru mohou převážně staré a nemocné stromy způsobit škody na majetku i na lidských životech opadem větví nebo přímo odlomením celé koruny. Stejně je tomu i při vysazování stromů v těsné blízkosti silnic. Při dopravních nehodách může být střet automobilů s okolními stromy lidem osudným. Také kořenový systém může být natolik silný, aby narušil povrch vozovky, chodníků nebo i základy budov. V městském prostředí jsou rozsáhlé parky ve večerních hodinách místem k případným trestným činům. U některých lidí způsobuje poletující pyl silné alergie. Při výsadbě stromů do městských ulic je potřeba zvážit i negativní působení v podobě opadu plodů (jírovce, morušovníku, lísky...) či zanášení okapů padajícím listím (Kolařík, 2010).

3. Metodika a cíl práce

3.1. Materiál

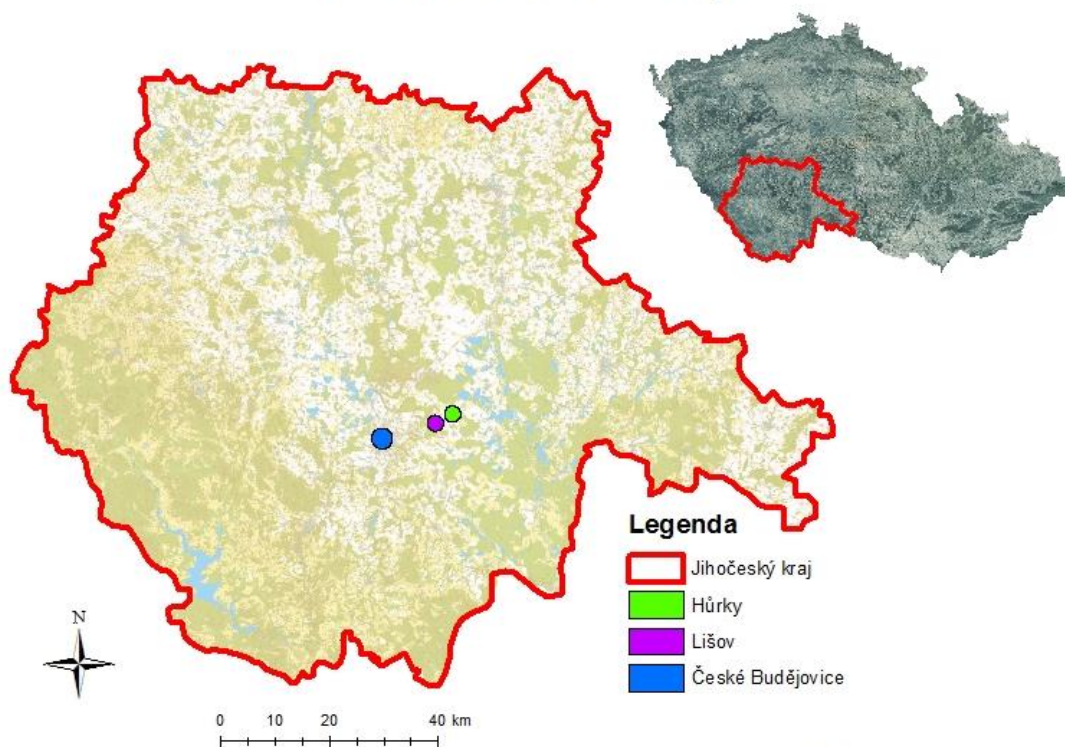
Podle zadání práce byla nejprve zpracována literární rešerše s pomocí knih, článků a dalších internetových zdrojů. Následoval pečlivý výběr dvou obcí, které budou dále analyzovány. Před samotným mapováním bylo nutné vytisknout mapové podklady, do kterých byla zaznamenána vegetace intravilánu při šetření v obci. Výsledky byly následně zakresleny a znázorněny v programu GIS, ze kterého byly vytvořeny jednotlivé mapy. Dalším dílčím úkolem bylo sociologické šetření v podobě dotazníku. V dotazníku byly použity vždy fotografie z konkrétní obce, které byly pořízeny pro tyto účely. Ve zvolené obci Hůrky probíhalo šetření v přímém kontaktu s místními obyvateli. Obyvatelé byli náhodně oslovováni na ulicích, při práci na zahradách nebo po kontaktu v jejich obydlí. Šetření v obci Lišov bylo upraveno vzhledem k celkové situaci na šetření v elektronické podobě. V obou obcích byl osloven stejný počet respondentů v počtu 60 obyvatel. Dotazníky byly vyhodnoceny a následně zobrazeny v grafech. Následně byly výsledky z dotazníků mezi sebou porovnány. Níže je základní charakteristika obou zvolených obcí včetně přehledové mapy na obrázku č. 8.

Obec Hůrky (německy Hurek) leží v Jihočeském kraji v okrese České Budějovice. Nachází se asi 3 kilometry severovýchodně od správního města Lišova. Název obce je odvozen od slova hórka (malá hora) a v historických pramenech má tvar Horky, Huorky, Hurky. V katastrálním území Hůrky u Lišova je obec spolu s vedlejší obcí Hrutov. Katastrální území má rozlohu 9,69 km². Vesnicí prochází komunikace II/ 148, která vede od obce Lišova směrem do Lomnice nad Lužnicí a následně až do Novosedel nad Nežárkou. K 1.1. 2020 zde žije 266 obyvatel.

Obec Lišov (německy Lischau) leží přibližně 10 kilometrů od Českých Budějovic a 5 kilometrů severovýchodně od Rudolfova. Katastrální území Lišov má rozlohu přibližně 93,57 km². Leží ve výšce 505 m. n. m. ve zvlněné krajině jižních Čech na okraji Třeboňské a Českobudějovické pánve. Tento geologický útvar je označován jako tzv. Lišovský práh. Městečko je situováno kolem hlavní silnice, která vede z Českých Budějovic do Třeboně. Z hlediska administrativy patří k městu dříve samostatné obce, které se později staly jeho příměstskými částmi (např. Hrutov, Hůrky, Slověnice, Miletín, Lhotice...). Počet obyvatel Lišova činí k 1.1. 2020 3 215 obyvatel.

Přehledová mapa

Bc. Slipková Šárka

Obrázek č. 8- Přehledová mapa obcí (Autor)

3.2. Metody

V diplomové práci byla použita metoda pozorování, při které byly určovány jednotlivé kategorie zeleně v obou obcích. Pozorování probíhalo především v letních měsících, zejména v měsíci srpnu a také na začátku září, aby bylo možné určit jednotlivé druhy zeleně. Při sledování byly zaznamenávány kategorie do mapových listů v papírové podobě, které byly vytištěny z katastru nemovitostí. Současně byl zhodnocen celkový zdravotní stav zeleně. Ze získaných informací byl vytvořen vědecký popis vybraných veřejných míst, který byl doplněn aktuálními fotografiemi. Většina fotografií byla pořízena současně při inventarizaci zeleně. Některé až později při sociologickém šetření. Zmapované kategorie byly zaneseny do geografického informačního programu a vytvořeny mapové podklady a následně výstupy, zaznamenané informace byly názorně rozděleny podle barev do příslušných kategorií. Samotný sběr dat probíhal vždy několik dní, dle počasí. Nebylo vždy jednoduché určit veškeré kategorie zeleně, některá místa byla zcela nepřístupná, jiná ohraničená ploty.

Další metodou bylo sociologické šetření v podobě dotazování. V obci Hůrky bylo upřednostněno osobní setkání s respondenty, při kterém občané mohli sdělit své postřehy a názory k danému tématu. Nejčastěji byli lidé osloveni přímo na ulici, případně při práci na zahradách a dvorech. Dotazník měl celkem 18 otázek. Šetření probíhalo v měsíci únoru o víkendech, aby byli lidé doma. Většina dotazníků byla vyplněna okamžitě, zbylé byly u lidí zanechány a o několik dní později vyzvednuty zodpovězené. Lidé byli velmi příjemní a neměli problém dotazník vyplnit. Bylo získáno celkem 60 vyplněných dotazníků. Sociologické šetření u druhé obce probíhalo úplně odlišným způsobem, v Lišově bylo vedeno v elektronické podobě. Vzhledem k vzniklé „coronavirové“ situaci byla tato cesta vybrána jako ta nejschůdnější. Plánované šetření bylo připravené na začátek měsíce března. Dotazník byl vytvořen pomocí survio.com a obsahoval celkem 17 otázek. Základní otázky byly stejné pro obě obce, lišily se pouze ve 4-5 otázkách, které souvisely přímo s vybranými místy v dané obci. I zde bylo vyplněno 60 dotazníků. Po získání dat následovalo vyhodnocení informací, vytvoření grafů a nakonec komparace výsledků mezi zvolenými obcemi.

3.3. Cíl práce

Cílem této práce je vytvořit ucelený přehled o zeleni a jednotlivých kategoriích, které můžeme najít ve venkovském prostředí, ve městech či v okolní krajině. Je možné ji rozdělit podle nejrůznějších kritérií a pohledů. Dále se snaží poukázat a vyzdvihnout její vlastnosti, které jsou velmi důležité a prospěšné pro život na zemi. Snaží se zdůraznit polyfunkčnost vegetace, která je potřeba využít v nejrůznějších situacích. Také je potřeba vhodně použít její dobré vlastnosti a eliminovat vliv těch negativních. Dalším cílem je zjistit, jak ji lidé vnímají ve městech nebo ve venkovském prostředí a jakou roli zde hraje. V neposlední řadě se také zabývá jednotlivými kategoriemi stromů, jejich množstvím a také uspořádáním ve zvolených obcích.

4. Výsledky a diskuse

4.1. Obec Hůrky

První písemné zmínky pocházejí z konce 14. století. V roce 1378 ji Karel IV. spolu s přibližně patnácti dalšími obcemi zastavil Janu Markraběti z Leuchtrnberka výměnou za Domažlicko. Následujících 100 let nebyly o obci žádné další zmínky. Až v roce 1489 král Vladislav II. panství vyplatil a majitelem se stal Zdeněk Lev z Rožmitálu. O rok později ji zastavil Vilému z Pernštejna a po jeho smrti si postupně dělili panství synové a dcery. Ferdinand I. vyplatil roku 1561 Hůrky ze zástavního držení a vzápětí je prodal pánům z Hradce. Pánové z Hradce povolili v Lišově vařit a prodávat pivo do 7 hostinců. Jedním z nich byl právě hostinec v nedalekých Hůrkách. Hlubocké panství, do kterého Hůrky spadaly, drželo přes období selského povstání až do dob pánů z Malovic. O několik let později, povolal císař Rudolf II. vojska pasovského biskupa, která celou oblast Lišovska plenila a rabovala. Následně bylo Hlubocké panství Malovcům zkonfiskováno, protože se účastnili povstání proti Habsburkům. Panství tak získal Baltazar Maradas, který ho roku 1661 prodal Schwarzenberkům. Ti zavedli v panství administrativní pořádek v podobě: gruntovních knih, sirotčích, oddacích a pohřebních lejšter, matrik obcí a dalších. Když zaniklo vrchnostenské zřízení, staly se Hůrky samostatnou obcí s vlastní samosprávou až do roku 1976. Od tohoto roku jsou připojeny k Lišovu. V historických pramenech měla obec asi 17 sedláků, 5 chalup, mlýn a kovárnu.

Nejstarší zástavbu tvořily dvě rozvolněné řady usedlostí kolem mělkého potočního údolí. Tato struktura je patrná dodnes, přestože došlo k částečnému zastavění vnitřního prostoru bývalé rozměrné návsi. V obci najdeme spoustu zajímavých památek. Mezi nejvýznamnější patří kamenný silniční most s jedním obloukem z první poloviny 19. století. Dále pak kapli sv. Jana Nepomuckého, která byla postavena uprostřed vsi roku 1868. O její výstavbu se zasloužili zdejší hospodáři. Kaple byla dokončena ještě téhož roku a vysvěcena Lišovským farářem Štěpánem Sýkorou (dne 28.9. 1868). Velmi neobvyklý a zajímavý je pomník ve tvaru trojúhelníku, který je postaven před kaplí. Pomník byl odhalen 10.6. 1923 jako vzpomínka na oběti třicetileté války, husitské války i první a druhé světové války. V horní části je vytesán kalich s řemdihem, kalich s biblí a státní znak.

Návrh pomníku vytvořil architekt Jan Šachl z Hůrek a vysvěcen byl taktéž rodákem z Hůrek panem Františkem Čapkem. Významným rokem byl i rok 1890, kdy byl založen místní hasičský sbor. O dva roky později byla zakoupena první hasičská stříkačka a roku 1931 byla zdejšími občany postavena i nová hasičská zbrojnice (obrázek č. 9) na místě té původní. Střed obce je kromě kaple, památníku a hasičské zbrojnice tvořen také místní školou. Poprvé se zde vyučovalo 2.12. 1904. Škola byla bohužel pro nedostatek žáků v roce 1973 uzavřena. Děti z obce i okolních vesnic začaly docházet do základní školy v Lišově. Kromě výše zmíněných staveb je zde i mnoho staveb lidové architektury. Asi nejvýznamnější je starobylá roubená stavba, která stojí před usedlostí č.p. 26. Dříve sloužila pravděpodobně jako sýpka s moučnicí.

Obrázek č. 9– Opravená hasičská zbrojnice (Autor)

4.1.1. Inventarizace zeleně

V obci Hůrky rostou na veřejných plochách převážně druhy původní, které jsou typické pro naše území. Zastoupení jednotlivých druhů je rozmanité, avšak nikterak neobvyklé. Kolem komunikací jsou vysázeny především jasany, lípy případně duby. Většina stromů je velmi starých. Jednu z největších ploch zauímají zahrady s ovocnými stromy. Intravilánem obce protéká Hůrecký potok, který je bohatě lemován nejrůznějšími druhy zeleně.

V obci bylo vybráno několik veřejných prostranství, která jsou nejvíce frekventovaná místními obyvateli. Obec nemá přímo žádné centrum případně náves, u které by byla tato místa rozmístěna. Uspořádání obce je lineární (kolem jednotlivých komunikací).

Kaple sv. Jana Nepomuckého

Prvním místem, které bylo vybráno je kaple (viz. obrázek č. 10). Leží podél hlavní silnice spolu s památníkem. Kaple je alespoň symbolicky oddělena od silnice živým plotem, který zpřijemňuje okolní prostředí. Před samotným vstupem do kostela se nachází menší dvouřadá alej pěti javorů. Na druhém konci této aleje doplňuje prostor již zmíněný trojúhelníkový památník, který je oplocen a dozdoben květinovými záhony. Kaplička je využívána k pouťovým mším, případně k výročí různých událostí a státních svátků.

Obrázek č. 10- Kaple sv. Jana Nepomuckého (Autor)

Secesní školní budova

Jen pár metrů od zmíněné kaple stojí secesní budova bývalé školy, která je vidět na obrázku č. 11. Dnes je bohužel využívána jen příležitostně. Místní děti docházejí do základní školy v Lišově. Tato budova sloužila dříve také jako místní knihovna. Nyní slouží jako sídlo Spolku pro Hůrky a venkov. Tyto prostory se také užívají při konání komunálních voleb jako volební místnost pro místní obyvatele. Vedle budovy nalezneme také autobusovou zastávku, která byla v posledních letech opravena. Kolem nenajdeme žádnou zeleň, která by zpříjemňovala pobyt v tomto prostředí.

Na protější straně silnice se nachází opět autobusová zastávka, která opravena není. Její využití je výrazně nižší než využití zastávky předešlé. Vedle zastávky směrem do středu obce stojí opravená hasičská zbrojnice.

Obrázek č. 11– Obecní škola (Autor)

Dětské a fotbalové hřiště

Pomyslným centrem obce je dětské, fotbalové a nově upravené nohejbalové hřiště. Tento prostor je využíván téměř po celý rok. Nejen, že zde tráví čas maminky s malými dětmi, ale volný čas si tu krátí také větší děti, které zde mohou hrát fotbal, nohejbal, tenis, případně stolní tenis. Je tu dostatečný prostor i pro další aktivity. Velmi povedené je zde „pálení čarodějnic“, na které sem jezdívají lidé z celého okolí. Kromě prvomájových oslav se zde koná také dětský den, fotbalový turnaj pro děti i dospělé, zpívání u vánočního stromu či různé další události. Při 100. výročí oslav založení Československa byla v rámci oslav na hřišti vysazena „lípa republiky“.

Hřiště je téměř v celé ploše zatravněné. Z levé kratší strany je ozeleněno čtyřmi vzrostlými břízami, lípou, hrušní a v neposlední řadě smrkem stříbrným, který je každý rok ozdoben jako vánoční stromeček. Delší strana hřiště je z jedné strany lemovaná komunikací a místy dosazená jednotlivými stromy jasanů a lip. Protilehlá strana je ohraničená Hůreckým potokem, který doplňuje husté ozelenění stromů a keřů. Mezi nejčastější patří například jasan, javor, akát a celá řada dalších. Tento prostor je jedním z nejpříjemnějších míst, kde se mohou lidé setkávat.

Naproti přes hlavní silnici se nachází plácek, na kterém jsou situovány kontejnery na tříděný odpad. Dominantou je Hůrecký hostinec, ke kterému přiléhá budova bývalého konzumu, jak je možné vidět na obrázku č. 12. Ta je dnes využívána jako dílna na kovovýrobu. Hostinec několikrát změnil majitele a jeden čas byl také zcela uzavřen. Momentálně je opět v provozu. Je možné si zde zahrát kulečnick, zaházet šipky, případně jen posedět s přáteli. Hojně využíván je při různých akcích, které se konají na místním hřišti. Celkový pohled není příliš příjemný, zeleň zde zcela chybí a prostředí nevypadá moc pěkně. Tohle místo by bylo vhodné do budoucna vylepšit.

Obrázek č. 12– Hostinec a bývalý konzum (Autor)

Rybník Žabák

Dalším hezkým místem v obci je okolí rybníka jménem Žabák. Dříve byl zdrojem vody pro místní mlýn. Hojně se využíval v zimních měsících k bruslení a hraní hokeje. Bohužel se v dnešní době díky počasí již nevyužívá. Na hrázi kolem rybníka se nacházejí vysoké duby, mezi kterými je nálet menších smrků a borovic. Vedle rybníka je menší lesík, který je mírně podmáčen. Rostou zde především olše, kterým tyto podmínky vyhovují.

Kolem této lokality je poměrně hojná zeleň. Touto oblastí protéká již mnohokrát zmíněný Hůrecký potok, který je téměř v celé jeho délce velmi hustě ozeleněn nejrůznějšími stromy a keři. Velmi pěkné a nápadité jsou dřevěné cedulky s popisky (obrázek č. 13 a 14), které zhotovil jeden z místních obyvatel.

Obrázek č. 13, 14 – Dřevěné cedulky s veselými popisky (Autor)

V obci je celá řada polních nebo lesních cest, které jsou velmi příjemným prostředím pro procházky po celý rok. Jsou ohraničené stromy a keři a nabízí pěkný pohled do okolní krajiny. Oblíbeným místem je asfaltová cesta, která zajišťuje přístup jen do několika domů a není příliš frekventovaná. Lemuje místní potok, který spolu se zelení vytváří příjemné prostředí. Cesta slouží k procházkám s dětmi či domácími mazlíčky. Je možné zde vyzkoušet i in-line brusle, a nejrůznější dětské dopravní prostředky. Ti nejmenší zde jezdí na odrážedlech a tříkolkách, ti větší na kolech a skateboardech.

Kvalita zeleně je také různorodá. Většina stromů, které jsou vysázeny kolem komunikací, jsou staré již desítky let. Některé kusy jsou bohužel nemocné, proto musely být poraženy. Zbylé zatím plní svou funkci, i když některým obyvatelům mohou vadit některé jejich negativní stránky. Jedním z mnoha příkladů může být špatný rozhled při vjezdu na hlavní komunikaci u obecní školy, proto musela být řada z nich poražena. Mezi obavy, které patří k většině starých stromů, jsou i například nebezpečné padající větve či úplné vyvrácení.

Celková sumarizace zeleně v obci Hůrky

Zeleň byla zmapována v intravilánu obce především na veřejných místech. Ne vždy bylo možné nahlédnout do soukromých zahrad či dvorů. Výsledky počtu jednotlivých druhů stromů nejsou podle mého názoru příliš překvapivé (viz. tabulka č. 1). Nejvíce zastoupené jsou ovocné stromy, lípy a duby. Celkové znázornění vegetace je vidět na mapě v příloze č. 2. V obci nebylo možné vždy určit přesně každý jednotlivý strom, proto bylo nutné v některých nepřístupných místech vytvořit polygony s druhy, které se v daném místě vyskytují (tabulka č. 2).

Jednotlivé druhy stromů:	Počet [ks]
Borovice (<i>Pinus sp.</i>)	22
Bříza (<i>Betule sp.</i>)	37
Buk (<i>Fagus sp.</i>)	1
Dub (<i>Quercus sp.</i>)	99
Habr (<i>Carpinus sp.</i>)	1
Jasan (<i>Fraxinus sp.</i>)	64
Javor (<i>Acer sp.</i>)	19
Jírovec (<i>Aesculus sp.</i>)	4
Lípa (<i>Tilia sp.</i>)	96
Líska (<i>Corylus sp.</i>)	37
Modřín (<i>Larix sp.</i>)	3
Olše (<i>Alnus sp.</i>)	13
Ořešák (<i>Juglans sp.</i>)	10
Ovocný strom (<i>Malus sp., Pyrus sp., Prunus sp.</i>)	144
Smrk (<i>Picea sp.</i>)	48
Topol (<i>Populus sp.</i>)	10
Trnovník (<i>Robinia sp.</i>)	15
Vrba (<i>Salix sp.</i>)	39
Zerav (<i>Thuja sp.</i>)	13

Tabulka č. 1- Jednotlivé stromy- Hůrky

Plochy stromů:	Plocha [m ²]
Borovice, olše, modřín, trnovník	6713,01
Borovice, olše, smrk	429,87
Bříza	331,12
Bříza, olše	3942,52
Dub, bříza, topol	8665,53
Dub, jasan, javor, ořešák, olše, smrk	2342,02
Dub, jasan, vrba, olše, trnovník	4366,04
Dub, javor, jírovec, vrba, borovice, olše	812,38
Dub, líska, smrk	4568,18
Jasan, javor, trnovník	484,99
Jasan, trnovník, topol	1777,24
Jasan, vrba	514,56
Jasan, vrba, ovocný strom	99,77
Javor, vrba, olše	234,28
Lípa, dub, jasan, bříza, javor, vrba	7196,90
Lípa, dub, jasan, bříza, ovocný strom	1360,64
Lípa, dub, jasan, olše	642,41
Lípa, dub, jasan, smrk	1080,92
Lípa, jasan, javor, vrba, smrk	1080,77
Lípa, jasan, topol	156,78
Ovocný strom	7162,65
Ořešák, líska, olše, smrk, trnovník, topol	5934,33
Smrk	150,97
Topol	3620,84
Vrba	314,39
Vrba, borovice, smrk	393,32

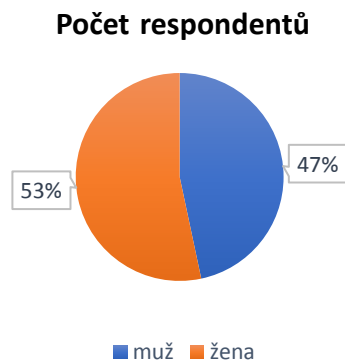
Tabulka č. 2- Skupiny stromů- Hůrky

4.1.2. Sociologické šetření

Další kapitola je věnována sociologickému šetření ve formě dotazníků, které byly předloženy místním obyvatelům (ukázkou dotazníku je možné vidět v příloze č. 1). Šetření absolvovalo celkem 60 respondentů. Dotazník byl lidem předkládán v papírové podobě a následně vyhodnocen. Sedmnáct otázek bylo uzavřených a jedna otázka otevřená. Respondent byl nejprve rozdělen do kategorie podle pohlaví a následně do věkové skupiny. Prvních pět otázek bylo zaměřeno na vnímání role zeleně a pocitu v daném místě v létě a v zimě. Následovaly otázky, které byly zaměřeny na zeď v této obci a poslední pomyslnou skupinou otázek byly obecné vlastnosti zeleně.

Vyhodnocení jednotlivých otázek:

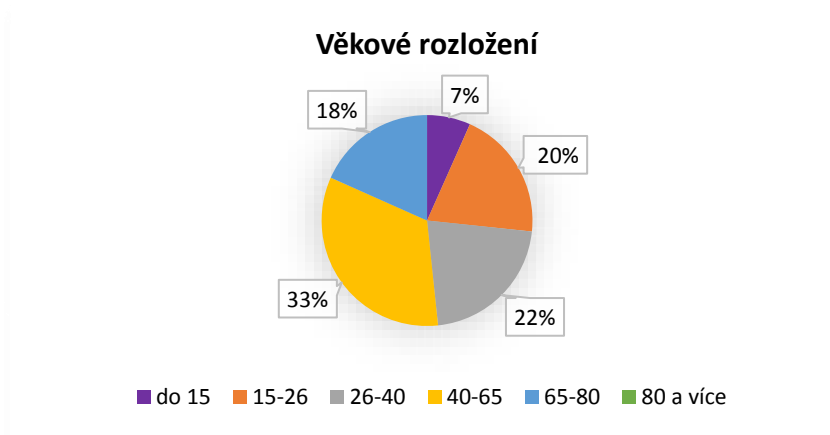
Otázka č. 1: Jakého jste pohlaví?

Obrázek č. 15- Grafické znázornění pohlaví (Autor)

Jak již bylo zmíněno, dotazníky vyplnilo celkem 60 respondentů. Mužů bylo o trochu méně jen 28 (47 %) a žen bylo 32 (53 %).

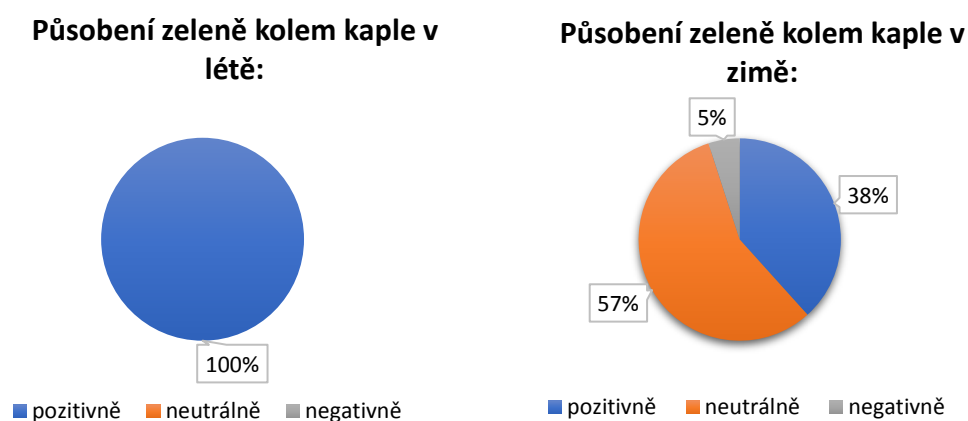
Otázka č. 2: Do jaké věkové skupiny patříte?

Obrázek č. 16- Věkové rozložení dotazovaných (Autor)

V dotazníku bylo vytvořeno 6 věkových kategorií. První kategorie byla do 15 let věku. Celkem zde byli pouze 4 respondenti (7 %) a stali se tak nejméně zastoupenou skupinou, kromě kategorie nad 80 let, do které bohužel nespadal žádný z dotazovaných. V další kategorii od 15-26 let bylo celkem 12 osob (20 %). Skupina 26-40 let měla o jednoho respondenta více, celkem tedy 13 osob (22 %). Nejčetnější skupina byla ve věku od 40-65 let s celkovým počtem 20 obyvatel (33 %). Poslední skupinu od 65-80 let tvořilo celkem 11 dotazovaných (18 %).

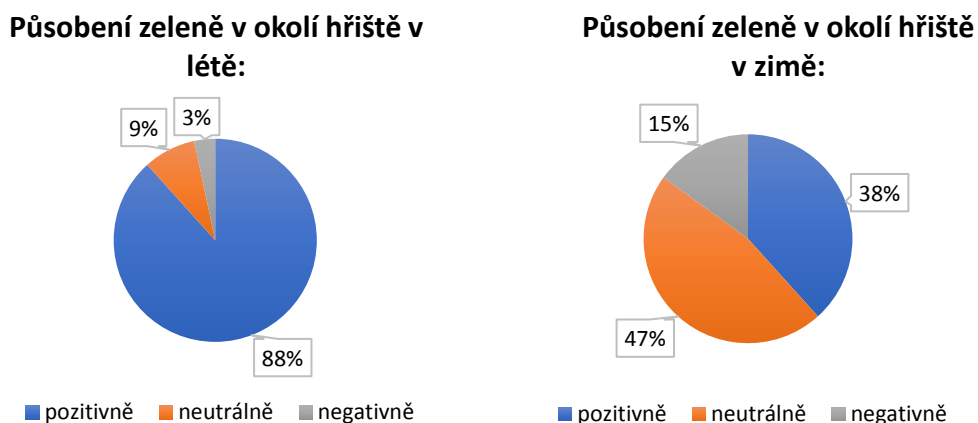
Otázka č. 3 Jak vnímáte zeleň v okolí kaple sv. Jana Nepomuckého?

Obrázek č. 17- Působení zeleně v okolí kaple sv. Jana Nepomuckého (Autor)

První otázka ohledně vnímání zeleně lidmi je z okolí kaple. Otázka je rozdělena na dvě podotázky na období v létě a v zimě. V létě působí okolí na obyvatele jednoznačně pozitivně (100 %). Na rozdíl od pocitů, které mají lidé v zimě. V zimě je působení z více jak poloviny neutrální (57 %), odpovědělo tak 34 lidí. Pro některé je působení v zimním období spíše negativní, odpověděli tak celkem 3 dotazovaní (5 %). Na zbytek osob v počtu 23 lidí působí zeleň pozitivně i v zimě (38 %).

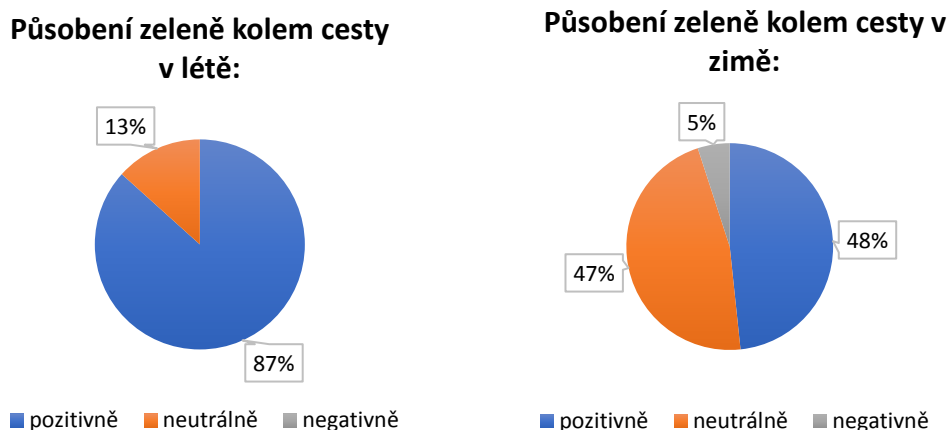
Otázka č. 4 Jak na Vás působí zeleň v okolí dětského a fotbalového hřiště?

Obrázek č. 18- Působení zeleně v okolí hřiště (Autor)

Další otázka je věnována pocitu lidí v okolí dětského a fotbalového hřiště. Zde se konají různé obecní akce a místo je velmi navštěvované po celý rok. Odpovědi zde nebyly tak jednoznačné jako v otázce předešlé. Při působení zeleně v letním období se objevilo 5 odpovědí neutrálních (9 %) a 2 odpovědi negativní (3 %). Na zbylých 53 lidí, působí zeleň v létě pozitivně (88 %). V zimním období je opět téměř polovina (47 %) odpovědí neutrálních v celkovém počtu 28 lidí. Na 23 lidí (38 %) působí zeleň pozitivně. Zbylých 9 osob vnímá okolí hřiště negativně (15 %).

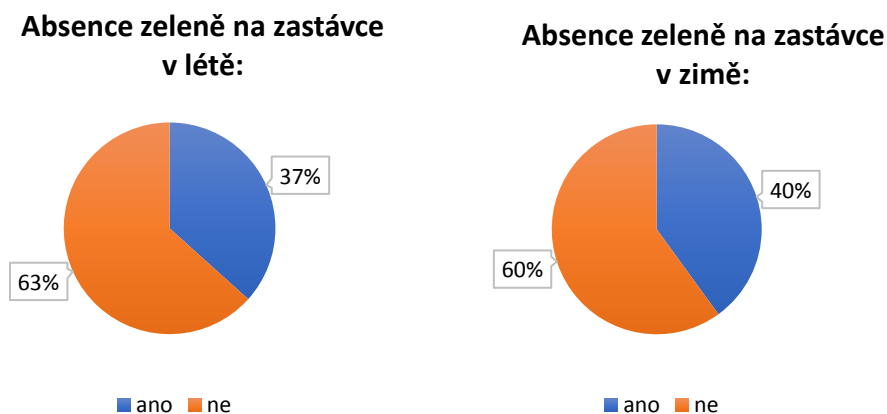
Otázka č. 5 Jak na Vás působí zeleň kolem asfaltové cesty?

Obrázek č. 19- Působení zeleně kolem cesty (Autor)

Většina odpovědí na otázku působení zeleně v letním období byla pozitivní (87 %) v počtu 52 oslovených respondentů. Zbylé odpovědi v počtu 8 lidí (13 %) byly neutrální. Na žádného z dotazovaných místo nepůsobí negativně. V zimě je působení na obyvatele více rozdílné, 28 (47 %) lidí odpovědělo, že na ně místo působí neutrálně. Na 29 lidí (48 %) působí v zimě pozitivně a na zbylé 3 lidi (5 %) působí negativně.

Otázka č. 6 Chybí Vám zeleň v okolí autobusové zastávky?

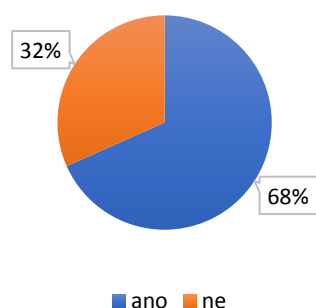
Obrázek č. 20- Absence zeleně na zastávce autobusu (Autor)

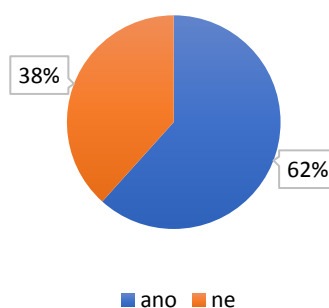
V letním období chybí zeleň kolem autobusové zastávky 22 lidem (37 %). Zbylým dotazovaným obyvatelům v počtu 38 lidí (63 %) zeleň nechybí. Odpovědi na absenci zeleně v zimním období byly téměř shodné s odpověďmi v letním období. V zimě chybí zeleň 36 lidem (60 %) a nechybí 24 (40 %). Většina lidí si myslí, že zeleň zde není potřeba. Někteří také konstatovali, že není ani vhodné místo, kam ji vysadit. Maximálně by umístili nějaké truhlíky s okrasnými květinami.

Otázka č. 7 Chybí Vám zeleň před hostincem a bývalým konzumem?

**Absence zeleně v okolí
hostince v létě:**

**Absence zeleně v okolí
hostince v zimě:**

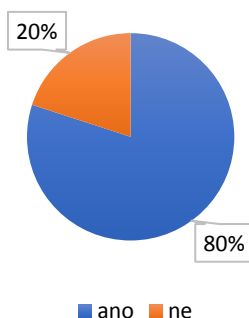

Obrázek č. 21- Absence zeleně v okolí hostince (Autor)

Okolí hostince a bývalého konzumu je pro většinu dotazovaných v počtu 41 osob (68 %) místem, kam by zeleň v létě určitě vysadili. Zbytek obyvatel v počtu 19 lidí (32 %) si myslí, že to není potřeba. Místo slouží jako parkoviště a nevidí důvod, proč by zde zeleň měla být. V zimním období jsou hodnoty mírně rozdílné, avšak výsledek je stejný. Z celkového počtu 60 respondentů si 23 dotazovaných (38 %) myslí, že není potřeba zeleň doplňovat, zbytek 37 lidí (62 %) by zeleň určitě doplnilo.

Otázka č. 8 *Myslíte si, že je v Hůrkách dostatek zeleně?*

Je v obci dostatek zeleně?

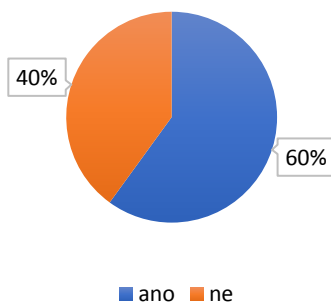

Obrázek č. 22- Množství zeleně v obci (Autor)

Pouze 12 (20 %) dotazovaných si myslí, že v obci je zeleně málo. Zbýlých 48 lidí (80 %) si naopak myslí, že zeleně je v obci dostatek.

Otázka č. 9 *Myslíte si, že by bylo vhodné ji někde v obci vysadit či obnovit?*

Bylo by vhodné obnovit zeleň v obci?

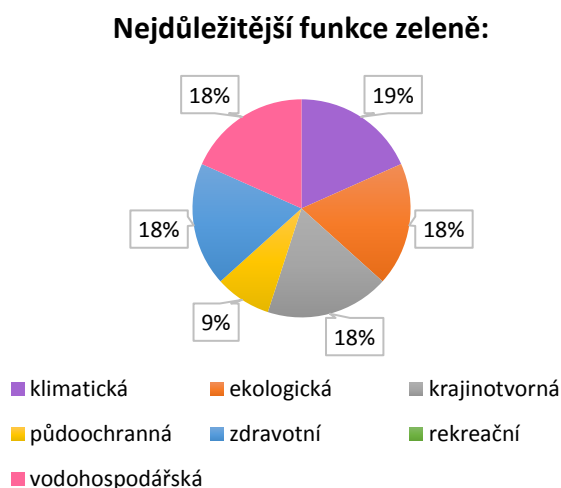

Obrázek č. 23- Obnova zeleně v obci (Autor)

Více jak polovina dotazovaných v počtu 36 (60 %) lidí si myslí, že by bylo vhodné ji obnovit a nově vysadit. Zbýlá skupina 24 lidí (40 %) si myslí, že na vesnici je zeleně dostatek a není to potřeba. Na doplňující otázku, kam by ji případně dosadili, odpovídali povětšinou, že by bylo dobré ji dosadit právě kolem hostince a bývalého konzumu.

Tato odpověď se objevila 20x. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že neví, kde by ji obnovili. Tato odpověď byla zaznamenána celkem 12x. Další odpovědi byly různé, objevily se například: v okolí hřiště, na zastávce, směrem k Pohoří či u rybníka Žabák. Velmi pěkná odpověď, která mě zaujala, byla: „Všude, kde zasáhla lidská ruka“.

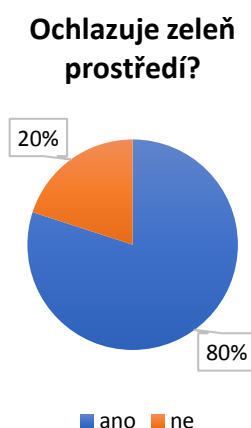
Otázka č. 10 Jaká je podle Vás nejdůležitější funkce zeleně?

Obrázek č. 24- Nejdůležitější funkce zeleně (Autor)

Tato otázka byla pro některé velmi těžká, protože bylo dáno, že mohou odpovědět pouze jednu funkci. Většina obyvatel však považovala za důležitou více možností. Rekreační funkce nebyla vybrána žádným z dotazovaných jako nejdůležitější, vždy byla vybrána jiná, která byla významnější než právě tato. Druhou nejméně odpovídanou funkcí je půdoochranná s počtem 5 dotazovaných (9 %). Zbýlých 5 možností mělo stejný počet odpovědí tedy 11 (18 %). Zdravotní funkci vybírali především starší lidé, kteří mají zdravotní problémy, naopak mezi mladšími převažovala ekologická, krajínovorná a také klimatická.

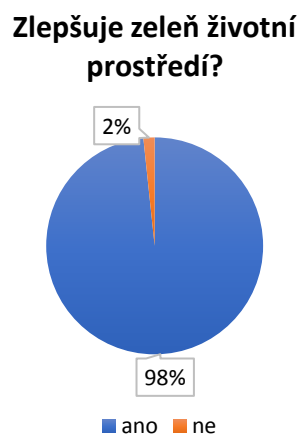
Otázka č. 11 Myslíte si, že zeleň ochlazuje prostředí?

Obrázek č. 25- Názor na ochlazování prostředí (Autor)

Na otázku, zda zeleň ochlazuje prostředí, odpovědělo 48 lidí (80 %), že ano, zbytek dotazovaných v počtu 12 lidí (20 %) si myslí, že ne. Trochu mě to zklamalo, protože jsem předpokládala, že na tuto otázku budou znát odpověď úplně všichni lidé.

Otázka č. 12 Myslíte si, že zeleň zlepšuje životní prostředí?

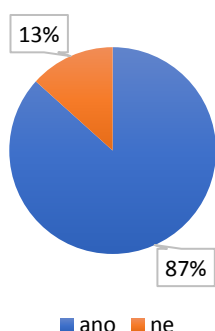

Obrázek č. 26- Názor na životní prostředí (Autor)

Tato otázka byla snadná a všichni dotazovaní v počtu 59 lidí (98 %) odpověděli, že ano, pouze jedna odpověď byla, že nezlepšuje životní prostředí (2 %).

Otázka č. 13 Myslíte si, že zeleň slouží jako ochrana před hlukem?

Slouží jako ochrana před hlukem?

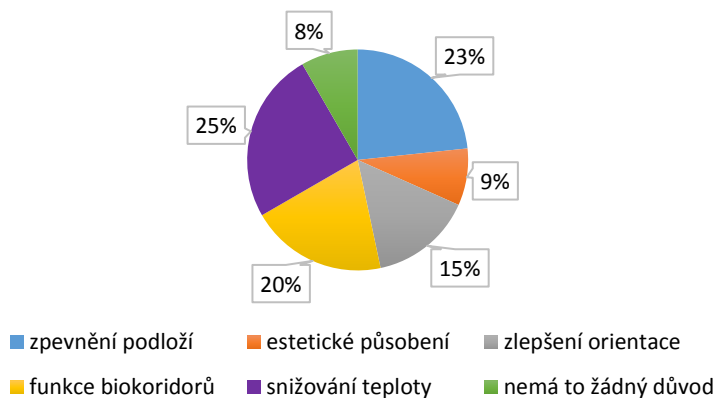

Obrázek č. 27- Názor na ochranu před hlukem (Autor)

Většina dotazovaných v počtu 52 lidí věděla, že správná odpověď je ano (87 %). Pouze 8 lidí si myslelo, že zeleň tuto funkci neplní (13 %).

Otázka č. 14 Z jakého důvodu jsou podle Vás vysazovány stromy podél komunikací?

Z jakého důvodu jsou vysazovány stromy kolem komunikací?

Obrázek č. 28- Důvody vysazování zeleně kolem komunikací (Autor)

Tato otázka byla asi nejtěžší, protože lidé vůbec nevěděli, proč nebo z jakého důvodu mohou být stromy podél komunikací. Někteří jen náhodně vybrali jednu z odpovědí. Nejčastější odpovědí bylo snižování teploty v celkovém počtu 15 odpovědí (25 %). Druhou nejčastější zvolenou možností bylo zpevnění podloží v počtu 14 (23 %). Poté následovala odpověď funkce biokoridorů v počtu 12 lidí (20 %).

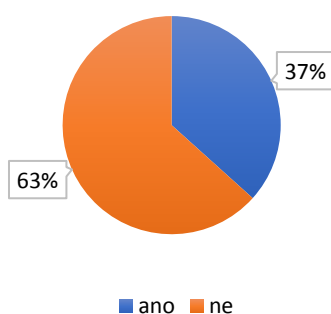
Zlepšování orientace zvolilo 9 lidí (15 %) a estetické působení 5 lidí stejně jako odpověď: nemá to žádný důvod. Dotazovaní chtěli často podotknout, že jsou stromy kolem komunikací negativní v důsledku střetu automobilů při dopravních nehodách.

Otázka č. 15 Myslíte si, že je důležitá přítomnost zeleně v obcích, městech nebo v okolním prostředí?

Odpovědi na tuto otázku byly jednoznačné. Všichni dotazovaní si myslí, že je velmi důležitá (100 %). Lidé sice vědí, že je potřebná a má své místo, ale ne vždy na to myslí. Vlivem každodenních starostí a povinností často zapomínáme, že je potřeba se o ni starat a průběžně obnovovat, aby zcela nezanikla na úkor rozvoje lidské společnosti (výstavby dálnic, průmyslových objektů a dalších).

Otázka č. 16 Myslíte si, že je péče o zeleň obecně dostatečná?

Je péče o zeleň dostatečná?

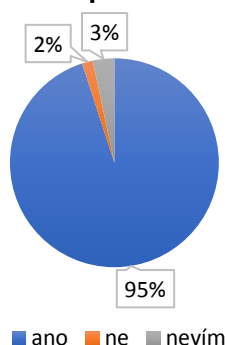

Obrázek č. 29- Péče o zeleň (Autor)

Ve většině případů byla odpověď negativní v počtu 38 lidí (63 %). Pouze 22 lidí (12 %) si myslí, že péče o zeleň je dostatečná. Celkově také záleží, na jakém místě. Na některých místech je péče dobrá, jinde méně a na některých místech dokonce úplně chybí. Velmi často byl od lidí slyšet dodatek, že vždy je co zlepšovat.

Otázka č. 17 Myslíte si, že se po návštěvě přírodního prostředí cítíte lépe? (park, les...)

Cítíte se po návštěvě přírodního prostředí lépe?

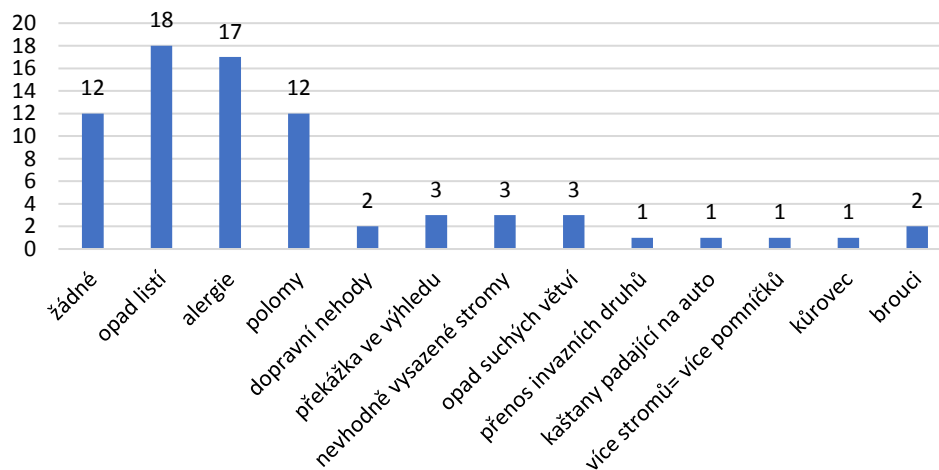

Obrázek č. 30- Pocit po návštěvě přírodního prostředí (Autor)

Většina lidí v celkovém počtu 57 (95 %) odpověděla, že ano. Pouze 1 člověk ne a 2 lidé nevědí. Zda odpověděli popravdě, či se tak opravdu cítí nelze s jistotou říct. Budeme věřit, že je to opravdu tak.

Otázka č. 18 Jaké jsou podle Vás negativní vlastnosti zeleně? (např. polomy, opad listí, alergie...)

Jaké jsou podle Vás negativní vlastnosti zeleně?

Obrázek č. 31- Negativní vlastnosti zeleně (Autor)

Poslední otázka byla otevřená. Zajímaly mě negativní vlastnosti zeleně, které lidem vadí nebo komplikují život. Ve vesnickém prostředí není výjimkou, že lidé mají jiný pohled na zeleň než lidé ve městech. Musí se starat o své zahrady po celý rok a v každém ročním období, to přináší nejrůznější radosti i starosti. Mezi nejčetnější odpověď patřil právě opad listí (18x), které musí lidé na podzim hrabat. Pouze o jednu odpověď méně měly alergie (17x), které jsou v dnešní době taktéž velmi časté. Dále byly více čtené odpovědi: „žádné“ a polomy obojí v počtu 12 lidí. Objevily se i další různé varianty: překážka ve výhledu, opad suchých větví a řada dalších. Je pravdou, že všechno má svá pozitiva i negativa, ani zde tomu není jinak. Jak lidé zmínili: „to vše k přírodě patří“.

4.2. Město Lišov

Město Lišov bylo založeno koncem 13. století. Nejstarší písemná zpráva pochází z roku 1344. Zda bylo město založeno tzv. na zeleném drnu či z nějaké neznámé osady, se neví. Lišov byl významnou dopravní křižovatkou a význam města i nadále sílil. Většina obyvatel byla české národnosti. Ke konci 14. století byl městys povýšen na městečko. Po husitských válkách byla městu potvrzena práva králem Ladislavem Pohrobkem i Vladislavem II. Jagelonským. Kromě hrdelního práva (svého kata však v Lišově neměli) a celé řady dalších získal Lišov i právo dvou výročních trhů od Rudolfa II. V roce 1619 stavovská vojska město vypálila. Další velký požár vypukl v roce 1679. Za napoleonských válek zde byli ubytováni bavorští a francouzští vojáci. Po jejich odchodu došlo k rychlému rozvoji a později i k rychlému úpadku ševcovství. V roce 1924 byl Lišov povýšen na město.

První obecní vodovod byl zřízen již v roce 1812. Po roce 1864 měla vést přes Lišov železniční trať, ale z projektu nakonec sešlo. Od 11. června 1911 zde byla provozována jedna z prvních autobusových linek v Čechách na trase České Budějovice-Lišov-Třeboň. Od počátku bylo součástí královského panství, které sídlilo na hradě Hluboká. Byl zastavován různým šlechtickým rodům. Na začátku 17. století byl Lišov samostatným panstvím, to však netrvalo dlouho a od roku 1661 byl opět pod pány z Hluboké. V 19. století spadal pod okres České Budějovice, později pod okres Třeboň a od roku 1960 opět pod České Budějovice.

Po celá staletí se stával významným obchodním a řemeslným střediskem. Aktivně zde působily různé spolky, sdružení či korporace. Nejvíce uznávanými se stali hasiči a sokolové. Lišov proslul jako centrum pro nábytkářskou výrobu, protože zde bylo desítky šikovných a precizních firem, živnostníků a řemeslníků. Všeobecně se rozšířil slogan: „Lišov-město nábytku“.

4.2.1. Inventarizace zeleně

Město Lišov má specifický tvar. Rozprostírá se kolem komunikace, která vede z Českých Budějovic do Třeboně, jeho délka podél této silnice je několik kilometrů. Lišov je velmi oblíbeným městem pro život. Je zde zajištěna veškerá vybavenost obce, ale i dostatek okolní přírody. Leží nedaleko velkých měst, proto ani dojíždění za prací není složité. Problémem je neustále se rozrůstající zástavba, která roste na úkor okolních luk a polí. Veřejné zeleně v obci není příliš mnoho. Největší zelenou plochou uvnitř obce je náměstí spolu s prostorem kolem rybníka Horní. Když pomineme zeleň na dětských a fotbalových hřištích, větší množství zeleně najdeme jen stěží.

Náměstí Míru

V centru obce, hned vedle hlavní silnice nalezneme čtvercové náměstí, které je celé zatravněné a doplněné chodníčky, které jsou kolem celého náměstí a v úhlopříčkách. Uvnitř téměř uprostřed stojí od roku 1760 socha svaté Anny Samotřetí, která je oplocena nízkým železným plůtkem a doplněna vzrostlými stromy a keři rododendronů. V horní části náměstí směrem k hlavní silnici je umístěn Památník obětem I. světové války. Ten je dozdoben květinovými záhony a také ohraničen nízkým plůtkem. Celé náměstí lemují kolem dokola vzrostlé stromy lip. Nalezneme zde také menší javory a další keře. Uprostřed je několik tují. Náměstí je vidět na obrázku č. 32.

Obrázek č.32- Náměstí Míru v Lišově (Autor)

Náměstí je v Lišově místem, kde probíhají téměř veškeré veřejné akce a slavnosti. Je hojně využíváno po celý rok. Uskutečňují se zde různé akce pro děti i dospělé např. stavění máje, rozsvícení vánočního stromu, Lišovské slavnosti, poutě, lampionové průvody a další vystoupení dětí z mateřské i základní školy. Po pravé straně náměstí je přes silnici otevřená restaurace Obec, z jejíž předzahrádky se zákazníkům otvírá krásný pohled na „zelené“ náměstí.

Podél hlavní silnice a horní straně náměstí se rozprostírá autobusová zastávka, které náměstí poskytuje příjemný stín v letním období. Přes silnici nalezneme zastávku v opačném směru, na které veškeré ozelenění chybí. V letních měsících je zde proto velké horko. Nejsou zde ani stromy, které by chránily obyvatele před větrem a deštěm. Čekání na zastávce u náměstí je proto výrazně příjemnější.

Kostel svatého Václava

Podél hlavní silnice, směrem na České Budějovice, jen několik desítek metrů od náměstí stojí významný kostel svatého Václava (obrázek č. 33). Kostel zde stojí od roku 1864, téhož roku byl také vysvěcen biskupem J.V. Jirsíkem. Tento kostel stojí téměř na stejném místě jako ten původní, který neměl dostatečnou kapacitu, proto byl nahrazen novým. Z původního kostela zůstala zachována jen věž s podezdívkou. V roce 1898 byla fara povýšena na děkanství.

Obrázek č. 33- Kostel sv. Václava (Autor)

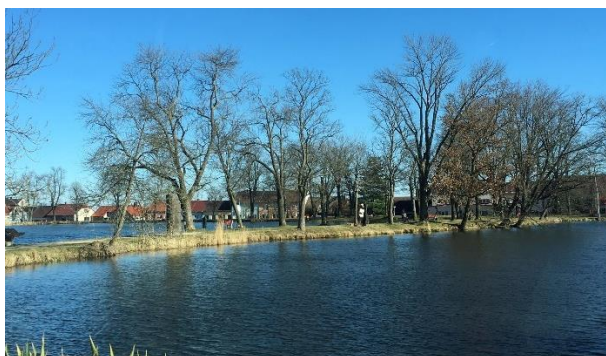
Kostel je zasazen v rušné části hned vedle silnice. Kolem je zachován trávník, spolu s několika malými, pravidelně stříhanými stromy javorů. Prostředí kostela je podél chodníku pomyslně odděleno kamennou zídkou, kolem které jsou vysázeny keře pámelníků. Dále od hlavní silnice stojí památník obětem nacismu z roku 1939-45. Kamenný památník je osázen květinami a doplněn 2 menšími smrky.

Zastávka „U školy“

Podél hlavní komunikace vede souběžně jedna z nejdelších ulic: ulice Čechova, ve které je zřízena zastávka „U školy“, na které vystupují děti dojíždějící z přilehlých vesnic Zvíkov, Vlkovice a Libín. Tato zastávka funguje také v opačném směru. Kolem zastávky je pouze chodník. Za kamennou zídkou s oplocením, se tyčí vzrostlá borovice, smrk a menší keře, které stojí v prostoru mateřské školky.

Rybník Horní a Hlinišť

V horní části Lišova se rozprostírá rybník s odvozeným jménem Horní. Těsně sousedí s menším rybníkem Hlinišť (obrázek č. 34), ale také Hnilišť, který byl původně zdrojem hlíny pro místní cihelnu až do roku 1631. Na konci 19. století byl zatopen a přeměněn. Mezi rybníky, je jen úzká hráz. Horní rybník vznikl již někdy v 17. století. Sloužil k chovu ryb, ale i jako zdroj pitné vody a led se používal v místních hospodách. V zimním období sloužil pro lední hokej a později byl postaven u rybníka i stadion, který bohužel v 90. letech 20. století vyhořel.

Obrázek č. 34- Rybník Horní a Hlinišť (Autor)

Toto místo je v obci jedním z nejvíce navštěvovaných míst, pro venčení domácích mazlíčků, ale i procházek s dětmi. Je to hezké místo pro relaxaci a odpočinek. Kolem rybníka je tráva se stromy. Nejčastěji zde rostou lípy, ovocné stromy nebo javory a jasany. Celý obvod hráze je doplněn lavičkami a dřevěnými sochami, které byly vytesány z nemocných, či překážejících dubů. Sochy znázorňují například plavkyni, jezinku nebo anděla. Rybník je doplněn o dřevěné molo. Mnoho času zde tráví také místní rybáři, kteří relaxují právě rybolovem. Vedle rybníků je poměrně nové dětské hřiště, které hojně využívají maminky s malými dětmi.

Celková sumarizace zeleně v obci Lišov

Město Lišov se vyznačuje právě svým relativně protáhlým tvarem podél hlavní silnice, kolem které jsou postavené rodinné domy. Příliš mnoho místa v intravilánu obce na realizaci zeleně není. Největším takovým místem je bezesporu náměstí a prostor kolem rybníka Horní. V ostatních částech se objevují stromy, případně keře jen velmi málo. Většina zeleně je zde soukromého charakteru. Nejčastěji zde rostou lípy, ovocné stromy a javory. Celková mapa zeleně je znázorněna v příloze č. 3. Objevují se zde i některé okrasné keře či stromy.

Jednotlivé druhy stromů:	Počet [ks]
Borovice (<i>Pinus sp.</i>)	24
Bříza (<i>Betule sp.</i>)	41
Buk (<i>Fagus sp.</i>)	1
Douglaska (<i>Pseudotsuga sp.</i>)	1
Dub (<i>Quercus sp.</i>)	8
Dřišťál (<i>Berberis sp.</i>)	1
Jalovec (<i>Juniperus sp.</i>)	4
Jasan (<i>Fraxinus sp.</i>)	20
Javor (<i>Acer sp.</i>)	67
Jedle (<i>Abies sp.</i>)	8
Jírovec (<i>Aesculus sp.</i>)	3
Lípa (<i>Tilia sp.</i>)	104
Magnolie (<i>Magnolia sp.</i>)	1
Olše (<i>Alnus sp.</i>)	3
Ovocný strom (<i>Malus sp., Pyrus sp., Prunus sp.</i>)	55
Ořešák (<i>Juglans sp.</i>)	24
Platan (<i>Platanus sp.</i>)	9
Ptačí zob (<i>Ligustrum sp.</i>)	6
Rhododendron (<i>Rhododendron sp.</i>)	7
Smrk (<i>Picea sp.</i>)	34
Svída (<i>Cornus sp.</i>)	1
Tamaryšek (<i>Tamarix sp.</i>)	1
Tis (<i>Taxus sp.</i>)	6
Topol (<i>Populus sp.</i>)	1
Vrba (<i>Salix sp.</i>)	9
Zlatice (<i>Forsythia sp.</i>)	8
Šeřík (<i>Syringa sp.</i>)	5
Škumpa (<i>Rhus sp.</i>)	1
Zerav (<i>Thuja sp.</i>)	6

Tabulka č. 3- Jednotlivé stromy- Lišov

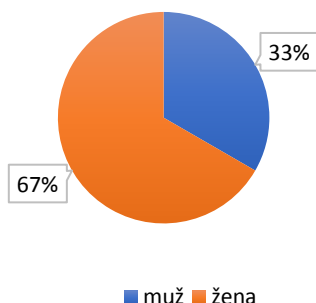
4.2.2. Sociologické šetření

Ve městě Lišov taktéž probíhalo sociologické šetření formou dotazníků, které byly tentokrát zprostředkovány elektronickou cestou. Celkem odpověděl stejný počet respondentů jako v předchozí obci, tedy 60 místních obyvatel.

Vyhodnocení jednotlivých otázek

Otázka č. 1 Jakého jste pohlaví?

Počet respondentů

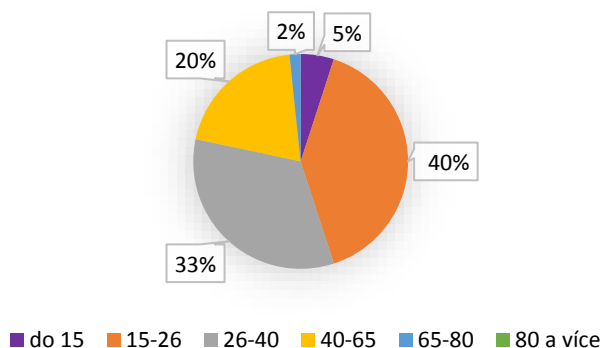

Obrázek č. 35- Grafické znázornění pohlaví (Autor)

Z celkového počtu 60 dotazovaných bylo výrazně méně mužů. Mužů bylo pouze 20 (33 %). Žen odpovědělo celkem 40 (67 %).

Otázka č. 2 Do jaké věkové skupiny patříte?

Věkové rozložení

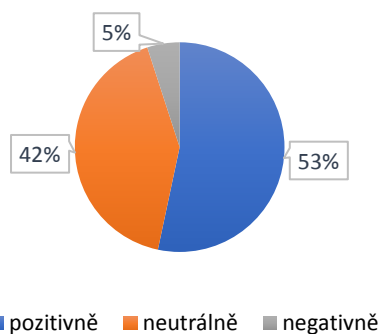
Obrázek č. 36- Věkové rozložení (Autor)

Věkové rozdělení do kategorií bylo stejné jako v obci předchozí. I tentokrát bylo zachováno 6 kategorií. Do poslední kategorie nad 80 let opět nespadal žádný z respondentů. Nejvíce osob v počtu 24 lidí spadalo do kategorie 15-26 let (40 %).

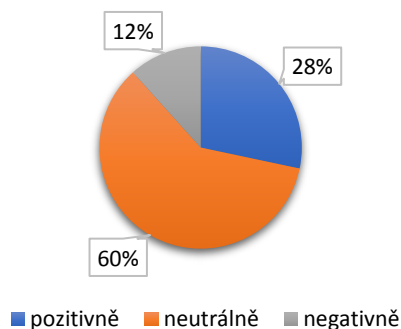
Druhou nejčetnější skupinou byla kategorie od 26-40 let v počtu 20 osob (33 %). V kategorii od 40-65 let bylo 12 osob (20 %). Nejméně zastoupená byla skupina od 65-80 let v počtu 1 občana a druhou nejméně zastoupenou byla kategorie do 15 let v počtu 3 lidí (5 %).

Otázka č. 3 Jak vnímáte zeleň v okolí kostela?

Působení zeleně kolem kostela v létě:

Působení zeleně kolem kostela v zimě:

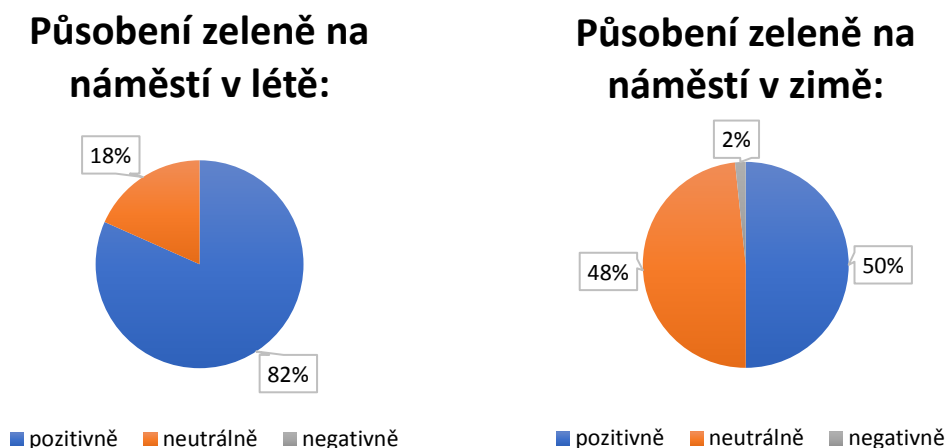

Obrázek č. 37- Působení zeleně kolem kostela (Autor)

První otázka týkající se obce Lišov byla ohledně vnímání zeleně kolem kostela svatého Václava. Otázka je rozdělena na podotázky v podobě působení zeleně v létě a v zimě. V létě působí okolí na obyvatele spíše pozitivně. Celkem na 32 lidí (53 %), na 25 lidí působí neutrálně (42 %) a na pouhé 3 lidi negativně (5 %). V zimním období je vliv zeleně výrazně odlišný. Celkem 36 respondentů (60 %) vnímá zeleň neutrálně. Pozitivně působí na 17 lidí (28 %) a negativně na 7 (12 %).

Otázka č. 4 Jak na Vás působí zeleň na náměstí?

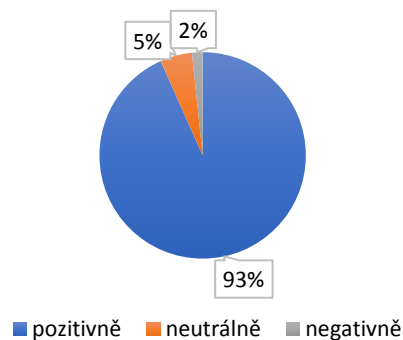

Obrázek č. 38- Působení zeleně na náměstí (Autor)

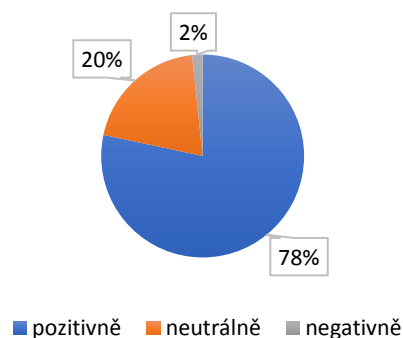
Další otázka je věnována pocitu lidí na náměstí Míru. Náměstí je jedno z nejnavštěvovanějších míst v obci. Konají se zde nejrůznější veřejné akce. Odpovědi ohledně vnímání zeleně v letním období byly téměř jednoznačné. Zeleň působí na většinu dotazovaných v počtu 49 lidí pozitivně (82 %) a pouze 11 lidí ji vnímá neutrálně (18 %). Negativně nepůsobí na žádného z dotazovaných. V zimním období jsou odpovědi téměř vyrovnané. Polovina lidí (30 respondentů) v zimním období vnímají místo a zeleň opět pozitivně. Celkem 48 % v počtu 29 lidí ji vnímá neutrálně a na jednu osobu působí negativně.

Otázka č. 5 Jak na Vás působí zeleň kolem rybníka Horní?

Působení zeleně kolem rybníka v létě:

Působení zeleně kolem rybníka v zimě:

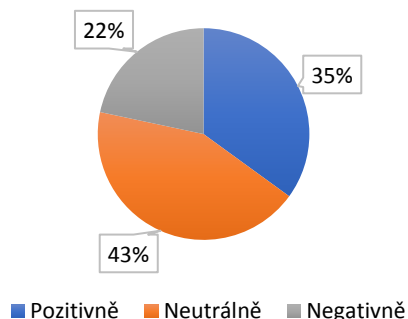

Obrázek č. 39- Působení zeleně kolem rybníka (Autor)

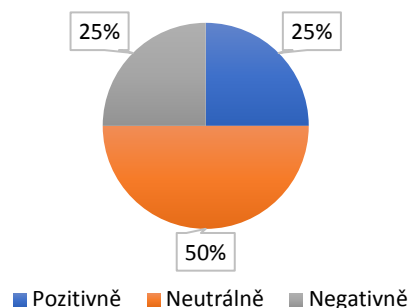
Zeleň kolem rybníka Horní je pro většinu dotazovaných dostatečná a působí na ně pozitivně jak v létě, tak v zimě. V létě tak působí na 56 obyvatel (93 %) a v zimě na 47 obyvatel (78 %). Neutrálně v letním období působí pouze na 3 osoby (5 %), na rozdíl od zimního období, kdy je neutrální pro celkem 12 osob (20 %). Negativně působí prostředí pouze na jednoho z dotazovaných, a to jak v letním, tak v zimním období.

Otázka č. 6 Chybí Vám zeleň v okolí autobusové zastávky?

Působení zeleně na zastávce v létě:

Působení zeleně na zastávce v zimě:

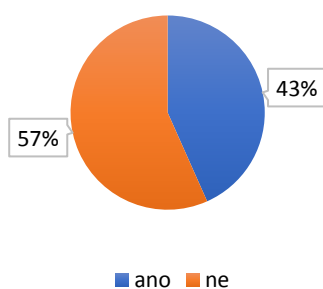

Obrázek č. 40- Působení zeleně na autobusové zastávce (Autor)

Působení zeleně na zastávce u školy je různé. Odpovědi nejsou jednoznačné. V létě nejvíce lidí vnímá zeď neutrálně v počtu 26 (43 %) a v zimě ji tak vnímá celkem 30 lidí (50 %). Pozitivní odpověď byla vybrána celkem 21x (35 %) v létě a 15x v zimě (25 %). Negativně vnímá toto místo 13 lidí (22 %) v letním období a 15 lidí (25 %) v zimním období.

Otázka č. 7 Myslíte si, že je v Lišově dostatek zeleně?

Je v obci dostatek zeleně?

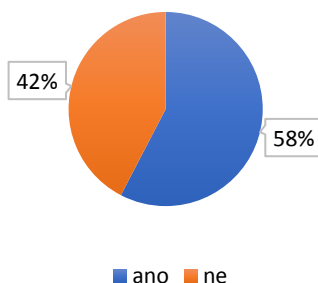

Obrázek č. 41- Množství zeleně (Autor)

Množství zeleně je v každé obci jiné a velmi záleží na její velikosti. Lišov je menším městem, ale více jak polovina dotazovaných v počtu 34 lidí (57 %) si myslí, že je zde zeleně málo. Zbylých 26 respondentů (43 %) si myslí, že je jí dostatek.

Otázka č. 8 *Myslíte si, že by bylo vhodné ji někde v obci vysadit či obnovit?*

Bylo by vhodné obnovit zeleň v obci?

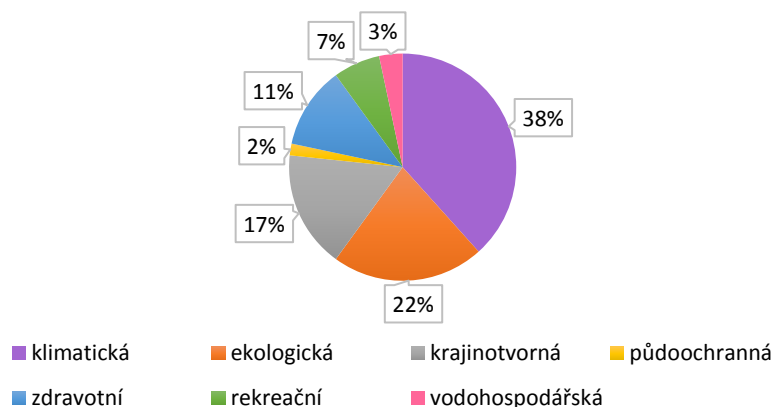

Obrázek č. 42- Obnova zeleně v obci (Autor)

Na tuto otázku odpovědělo 34 dotazovaných (58 %), že by bylo vhodné ji obnovit či nově vysadit a zbytek lidí v počtu 26 (42 %) si myslí, že to není potřeba. Pokud lidé odpověděli, že ano, doplňující otázka byla, na jakém místě by to bylo vhodné. Lidé by vysadili zeleň mezi panelovými domy a na náměstí. Obě odpovědi se objevily 9x. Další častou odpovědí bylo: kolem základní školy (4x), hlavní silnice (5x) nebo kolem domu s pečovatelskou službou (4x). Vícekrát se také vyskytla odpověď kolem hřbitova nebo u kulturního domu. Objevily se také reakce na přestavbu náměstí, které by mělo být v budoucnu rekonstruované. Někteří se návrh nelíbí, protože by tam mělo být méně zeleně než dosud a více betonových ploch. Ani tentokrát zde nechyběla odpověď všude, zeleně nikdy není dost či všude, kde to jen půjde.

Otázka č. 9 Jaká je podle Vás nejdůležitější funkce zeleně?

Nejdůležitější funkce zeleně:

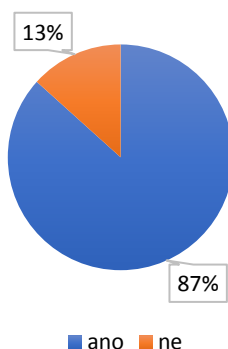

Obrázek č. 43- Nejdůležitější funkce zeleně (Autor)

Odpověď na tuto otázku nebylo lehké, protože bylo možné zvolit pouze jednu variantu. Nejčastěji byla zvolena jako nejdůležitější funkce klimatická v počtu 23 odpovědí (38 %). Druhou nejčastěji vybranou možností byla funkce ekologická. Celkem ji zvolilo 13 obyvatel (22 %). Krajinnou funkci vybralo 10 dotazovaných (17 %) a zdravotní 7 dotazovaných (11 %). Zbylé odpovědi se objevily jen v menším počtu. Rekreační funkce byla zvolena 4x, vodohospodářská 2x a půdochranná pouze 1x.

Otázka č. 10 Myslíte si, že zeleň ochlazuje prostředí?

Ochlazuje zeleň prostředí?

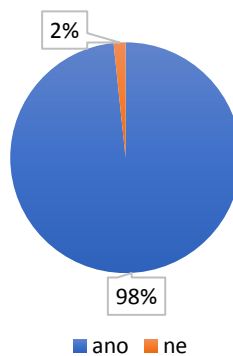

Obrázek č. 44-Názor na ochlazování prostředí (Autor)

Na otázku, zda zeleň ochlazuje prostředí, odpovědělo 52 lidí (87 %), že ano, zbytek dotazovaných v počtu 8 lidí (13 %) si myslí, že ne. Opět jsem předpokládala, že tato odpověď bude jednoznačná, ale bohužel se ukázalo, že ne všichni to vědí.

Otázka č. 11 Myslíte si, že zeleň zlepšuje životní prostředí?

Zlepšuje zeleň životní prostředí?

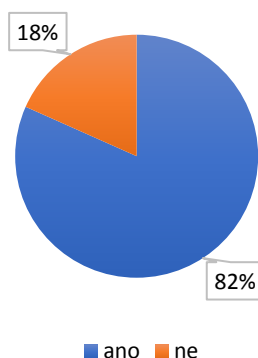

Obrázek č. 45- Názor na životní prostředí (Autor)

Odpovědi na tuto otázku byly jednoznačné. Kromě jednoho dotazovaného věděli všichni, že zeleň zlepšuje životní prostředí (59 lidí).

Otázka č. 12 Myslíte si, že zeleň slouží jako ochrana před hlukem?

Slouží jako ochrana před hlukem?

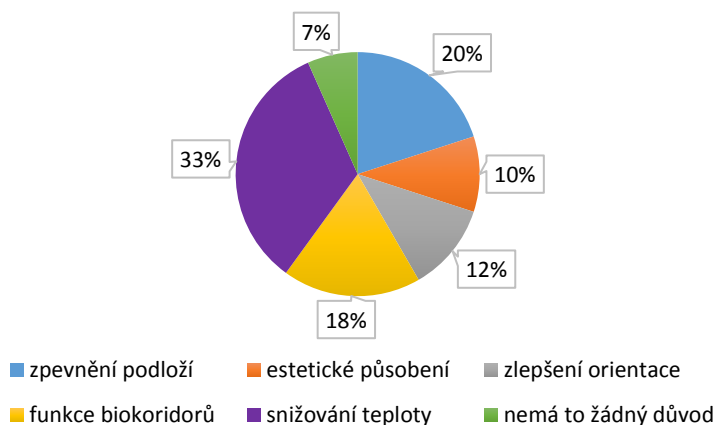

Obrázek č. 46- Názor na ochranu před hlukem (Autor)

Na otázku, zda zeleň slouží jako ochrana před hlukem, odpovědělo 49 respondentů (82 %), že zeleň slouží jako tato ochrana. Zbýlých 11 lidí (18 %) si to nemyslí.

Otázka č. 13 Z jakého důvodu jsou podle Vás vysazovány stromy podél komunikací?

Z jakého důvodu jsou vysazovány stromy kolem komunikací?

Obrázek č. 47- Důvody vysazování zeleně kolem komunikací (Autor)

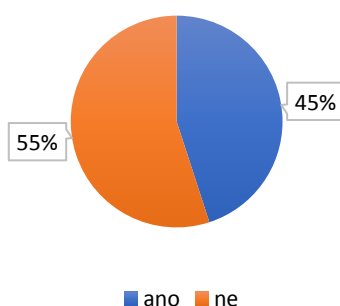
Výběr pouze jednoho důvodu nebyl pro některé jednoduchý, protože by rádi odpověděli více možnostmi. Jiní lidé naopak nevěděli, jaké to má důvody a váhali, kterou variantu vybrat. Nejčastěji byla zvolena varianta snižování teploty v počtu 20 odpovědí (33 %). Poté zpevnění podloží v počtu 12 odpovědí (20 %) a pouze o jednu odpověď méně měla funkce biokoridorů, tedy 11 (18 %). Zlepšení orientace zvolilo 7 lidí (12 %), estetické působení 6 lidí (10 %). Pouze 4 lidé zvolili odpověď: nemá to žádný důvod.

Otázka č. 14 Myslíte si, že je důležitá přítomnost zeleně v obcích, městech nebo v okolním prostředí?

Na tuto otázku odpovědělo všech 60 dotazovaných (100 %), že je přítomnost zeleně v životním prostředí velmi důležitá. Život bez vegetace není možný, proto je v dnešní době velká snaha o to, aby lidé napravili to, co svým zásahem, a ne vždy správným rozhodnutím znehodnotili či poničili. Cílem je, zachovat ji i pro další generace.

Otázka č. 15 Myslíte si, že je péče o zeleň obecně dostatečná?

Je péče o zeleň dostatečná?

Obrázek č. 48- Péče o zeleň (Autor)

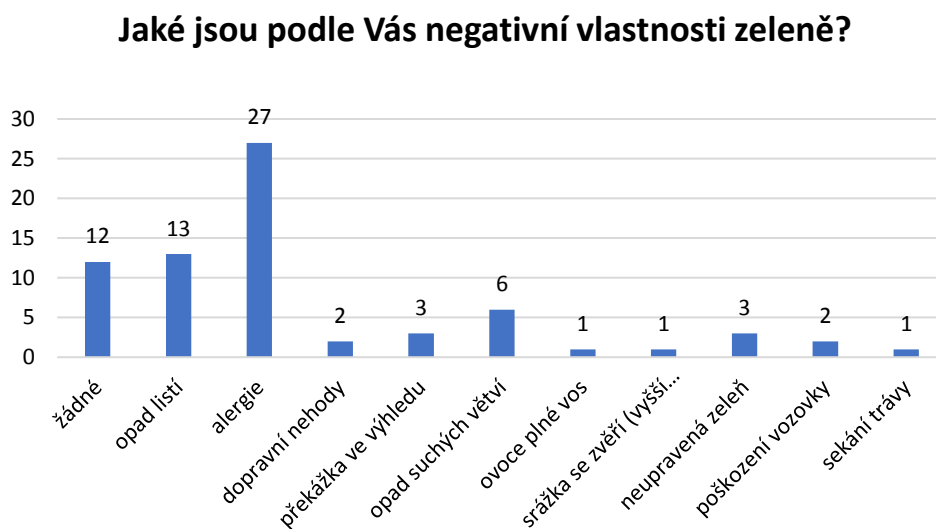
Odpovědi na otázku byly téměř rovnocenné. Z celkového počtu 60 lidí si 27 (45 %) z nich myslí, že péče o zeleň je dostatečná. Zbýlých 33 (55 %) respondentů si myslí, že péče v žádném případě dostatečná není.

Otázka č. 16 Myslíte si, že se po návštěvě přírodního prostředí cítíte lépe? (park, les...)

Odpovědi byly tentokrát opět jednoznačné. Všech 60 oslovených (100 %) se po návštěvě přírodního prostředí v podobě parku, lesů, cyklostezek či jiných turistických cest podél řek či jiného přírodního prostředí cítí lépe.

Otázka č. 17 Jaké jsou podle Vás negativní vlastnosti zeleně? (např. polomy, opad listí, alergie...)

Obrázek č. 49- Negativní vlastnosti zeleně (Autor)

Poslední otázka byla oproti ostatním odlišná, jako jediná byla otevřená. U všech předchozích respondenti vybírali jednotlivé možnosti. Zde mohli napsat i několik různých odpovědí. Jejich názory jsou znázorněny v grafu výše. Nejčastěji byly zaznamenány právě alergie, které svým počtem 27 výrazně převyšovaly ostatní odpovědi. Právě toto onemocnění patří v dnešní době k velmi častým zdravotním problémům. Na potenciální druhé místo je řazen opad listí v počtu 13 odpovědí a pouze o jednu méně, tedy 12 odpovědí byla řazena varianta: „žádné“. O polovinu méně má odpověď opad suchých větví (6x). Zbylé názory a možnosti jsou odlišné například: překážka ve výhledu, nevzhledně vypadající zeleň, která není ve městech či na vesnici nijak udržována, poškození vozovky kořeny či nebezpečí, které číhá v korunách ovocných stromů v podobě hmyzu na dozrávajícím ovoci. Pěkným postřehem byla i zmínka, že zralé ovoce opadá na chodníky či komunikace, na kterých je rozjezděno nebo rozšlapáno a následně působí velmi nevzhledně.

To je jen další z příkladů, na které je potřeba brát zřetel při navrhování zeleně do jednotlivých míst. V odpovědích nechyběla ani zmínka, že ji lidé berou takovou, jaká je, a negativní vlastnosti jsou respektovány spolu s ní.

4.3. Celkové vyhodnocení obou obcí

První zvolenou obcí byla malá obec Hůrky, ze které vyplnilo dotazník celkem 60 občanů, stejný počet lidí byl osloven i v druhé obci. Odpověděla přibližně polovina žen a polovina mužů. Na rozdíl od dotazovaných z malého města Lišov. V Lišově tvořily dvě třetiny dotazovaných ženy a pouze jednu třetinu muži. Věkové rozložení respondentů bylo také odlišné. V Hůrkách bylo nejvíce oslovených v kategorii od 40- 65 let, na rozdíl od obce Lišov, ve které byla nejčastěji zaškrtnuta skupina od 15- 26 let.

V jednotlivých obcích byla vybrána místa, která obyvatelé nejčastěji navštěvují. Předmětem zájmu byl pocit, který v lidech vyvolává zeleň v daném místě v létě a v zimě. Na většině vybraných míst působila zeleň v letním období pozitivně (obvykle více, jak polovina odpovědí). Na rozdíl od zimního období, kde převažovala odpověď neutrální. Na první pohled byl výrazný rozdíl ve vnímání lidí na venkově (Hůrky) a ve městě (Lišov), protože na venkově si lidé myslí, že v obci je zeleně dostatek (48 lidí), na rozdíl od názorů ve městě, kde si více lidí myslí, že zeleně tam dostatek nemají (34 lidí). Vždy si více jak polovina dotazovaných myslí, že by byla potřeba zeleň někde v obci doplnit či obnovit, protože je prý vždy, co zlepšovat. Rozdíl ve vnímání lidí byl patrný i v důležitých funkcích zeleně. Zatímco na venkově byly odpovědi téměř vyrovnané, mimo rekreační funkce, která nebyla vybraná ani jednou. Lidé ve městě zvolili nejčastěji funkci klimatickou a o něco méně ekologickou a krajinytvornou. Vnímání funkce půdoochranné a vodohospodářské je také rozdílné. V Lišově půdoochrannou zaškrtl pouze jeden dotazovaný, na rozdíl od venkova, kde ji vybralo lidí 5. Vodohospodářskou funkci vybralo celkem 11 lidí na venkově a pouze 2 ve městě. To, že zeleň ochlazuje životní prostředí a slouží jako ochrana před hlukem, věděla většina dotazovaných v obou obcích. Důvodem, proč jsou nejčastěji vysazovány stromy podél komunikací, je podle většiny dotazovaných snižování teploty a zpevnění podloží. Přítomnost zeleně ve městech nebo obcích je podle všech respondentů velmi důležitá. Podobný počet odpovědí byl zaznamenán v obou obcích i v otázce ohledně péče o zeleň. Více jak polovina lidí si myslí, že péče o ni není dostatečná. Poslední uzavřená otázka byla věnována pocitu lidí po návštěvě přírodního prostředí. I tentokrát byly odpovědi téměř totožné v obou případech. Po návštěvě přírodního prostředí se cítí lidé jednoznačně lépe.

Na otázku ohledně negativních vlastností zeleně, mohli lidé odpovídat cokoli, co je jim nepříjemné nebo nějakým způsobem negativně ovlivňuje jejich život. Každý mohl napsat jeho konkrétní problém nebo postřeh. Aniž by to lidé tušili, většina odpovědí se neustále opakovala. Pouze výjimečně byly napsány důvody jiné. Zatímco lidé ve městech zvolili nejčastěji jako negativní alergie (27x), zbylé odpovědi měly výrazně méně, např. opad listí (13x) či „žádné negativní vlastnosti zeleň nemá“ (12x). Lidé na venkově odpovídali nejvíce opad listí (18x) a alergie (17x). Polomy byly v obci Hůrky odpovězeny celkem 12x (v Lišově ani jedenkrát) stejně jako „žádné negativní vlastnosti zeleň nemá“.

Inventarizace zeleně v obou obcích přinesla předpokládané výsledky. Zeleň na venkově byla mnohonásobně četnější, než zeleň ve městě. Uvnitř intravilánu bylo zaznamenáno velké množství vegetace kolem komunikací, potoka, mezi jednotlivými domy a na dalších veřejných plochách. Na rozdíl od obce Lišov, ve které chybějí městské parky, které jsou pro města typické. Lišov leží na pomezí mezi venkovem a městem. Většina zeleně je soukromého charakteru.

Osobně si myslím, že zeleně kolem města Lišova je dostatek, na rozdíl od velmi hustě zastavěného intravilánu. Bohužel se město stále rozrůstá, na úkor okolní přírody a zemědělské půdy. V budoucnu jsou naplánované další plochy určené k zastavění. Toto místo je velmi oblíbené a výhodné pro bydlení. Nejen, že leží mezi Českými Budějovicemi a Třeboní, ve kterých jsou velmi dobré pracovní příležitosti (přibližně 12 kilometrů), ale také proto, že je zde velmi dobrá vybavenost obce včetně výborné dopravní obslužnosti.

Podle mého názoru mají lidé na venkově obecně jiný vztah a pohled na zeleň než lidé ve městě (i když v malém). Na venkově jsou od jak živa spjatí s přírodou mnohem více než lidé ve městech. Je pro ně přirozené se o ni starat a mít ji kolem sebe. Plní pro ně nejrůznější funkce dohromady. V městském prostředí se lidé tolik nezajímají o to, jestli má zeleň dostatečnou péči. Pro ně je důležité, jak vypadá a jestli má rekreační funkci. Je pro ně příjemné jít například do parku či jiných míst, kde si udělají procházku a vyčistí si hlavu po náročném pracovním dni, ale nemyslím si, že většina lidí žijících ve městě by se chtěla o zeleň více starat, v tom smyslu, že by si například pěstovali vlastní zeleninu nebo ovocné stromy (samozřejmě nejsou všichni lidé stejní a vždy se najdou výjimky).

Výsledky na to, jak lidé vnímají zeleň, byly však vlastně stejné, pocit lidí, je obdobný pro většinu lidí žijících ať už na venkově či ve městě. Na většinu lidí působí v letním období zeleň pozitivně, ale naopak v zimním období spíše neutrálně, protože ji tolik nevnímají. Rozdíly byly velmi patrné i v otázce ohledně vlastností zeleně, kdy pro lidi na venkově funkce půdoochranná a hydrologická byla poměrně důležitá, právě z toho důvodu, že ovlivňuje zeleň, o kterou se celý rok starají. Rekreační funkce zde není vůbec na místě.

5. Závěr

Tato diplomová práce se zabývala různými druhy a typy vegetace v intravilánu i extravilánu venkova a městského prostředí. Snaží se vyzdvihnout a zdůraznit její hlavní funkce a také shrnout výborné vlastnosti. Vegetace má odjakživa polyfunkční vlastnosti, které ovlivňují život na zemi. Bez zeleně by ani nebyl možný život jako takový, to se učí již děti na základních školách. Postupem času však lidé často zapomínají, jak je zeleň významná a jaké další důležité funkce plní. Proto právě toto shrnutí a připomenutí bylo jedním z cílů práce. Dalším neméně důležitým cílem bylo zjistit, jak lidé vnímají prostředí, ve kterém zeleň je a ve kterém zcela chybí. Mezi dílčí cíle patřilo také zmapování a porovnání dvou obcí s různou velikostí.

Prostředí kolem nás se neustále vyvíjí a mění. Postupným rozrůstáním měst i venkova dochází k přeměně celého životního prostředí. Ať už si to lidé uvědomují nebo ne, je nutné změnit dosavadní přístup k vegetaci jako takové. Při každé nové výstavbě ať už rodinných domů nebo průmyslových areálů (či jiných dalších staveb) mimo dosavadní intravilán obce je opět zastavována další půda, na které byla dosud nejrůznější vegetace, která sloužila k zemědělské činnosti či měla jiné přírodě blízké využití. To je důvod, proč by ji lidé měli i nadále obnovovat a doplňovat.

Postupnou medializací témat týkajících se zeleně, životního prostředí, ekologických produktů a celé řady dalších se zvyšuje i povědomí lidí o této problematice a důsledcích některého jednání lidské populace. Právě „značka eko“ je pro mladé lidi velmi moderní, a proto velká část z nich chce vyzkoušet nejrůznější možnosti, produkty a jiná východiska, která mají změnit nebo zlepšit životní prostředí. Proto si myslím, že je to na dobré cestě a věřím, že se situace ohledně životního prostředí nebude více zhoršovat, ba naopak věřím, že je možné dosáhnout i mírného zlepšení, pokud se populace bude i nadále snažit omezit negativní projevy lidské existence.

Seznam zdrojů použité literatury

AMATI, Marco. *Urban green belts in the twenty-first century*. Burlington, VT: Ashgate, 2008, 247 s. ISBN 07-546-4959-8.

BALABÁNOVÁ, Pavla, KYSELKA, Igor. *Pravidla územního plánování - C.5 Zeleň*. ÚÚR, Brno. 2006, aktualizace 2016, 41 s.

BEATLEY, Timothy. *Green urbanism: learning from European cities*. Washington, DC: Island Press, 2000, 491 s. ISBN 1-55963-682-3.

BÍBA, Milan. *Zeleň v krajině*. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, Praktická ochrana přírody, 1973, 16 s.

DUŠEK, Karel. *Význam a funkce přírodních prvků ve městech*. Praha: Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, SIVO, 1977. 54 s.

HENDRYCH, Jan. *Tvorba krajiny a zahrad III: historické zahrady, parky a krajina, jejich proměny, kulturně historické hodnoty, význam a ochrana*. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2000, 163 s. ISBN 80-010-2230-7.

HURYCH, Václav. *Význam zeleně pro člověka In – Tvorba zeleně (Sadovnictví – Krajinářství)*. Mělník: Vyšší odborná škola zahradnická a Střední zahradnická škola ve spolupráci s Grada, 2011, 303 s. ISBN 978-80-247-3605-1

KAVKA, Bohumil. *Zeleň v obcích a krajině: akce Z*. Praha: Tisková, ediční a propagační služba ministerstva místního hospodářství, Knihnice místního hospodářství, 1966, 88 s.

KLEINOD, Brigitte. *Zeleň na domě a dvoře: návrh, projekt, rozpočet*. Praha: Grada, Zahradní architekt, 2004, 79 s. ISBN 80-247-0979-1.

KOLAŘÍK, Jaroslav. *Péče o dřeviny rostoucí mimo les – I.* Vlašim: ČSOP Vlašim, 2010, 696 s. ISBN 978-80-86327-85-3

KOVÁŘ, Daniel. *Lišov 1334-2004*. Město Lišov. České Budějovice: TISKÁRNA PROTISK, 2004, 193 s.

KUPKA, Jiří. *Zeleň v historii města*. V Praze: Nakladatelství ČVUT, 2006, 146 s. ISBN 80-010-3443-7.

KROUTIL, Václav. *Rekreace a rekreační účelová zeleň měst a příměstských oblastí: 23.-24. listopadu 1988, Plzeň*. Plzeň: Dům techniky ČSVTS, 1988, 95 s.

LINHART, Josef a Pavel KLYKORKA. *Zeleň a mládež na vesnici: podíl SSM při tvorbě a ochraně životního prostředí na vesnicích: péče o zeleň v intravilánu obcí a v zemědělské krajině*. Praha: Mladá fronta, 1979, 56 s.

LORBER, Milan, Eliška NOVÁKOVÁ a Václav VALTR. *Péče o zeleň jako součást životního prostředí*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1979, 136 s.

LÖW, Jiří a Igor MÍCHAL. *Krajinný ráz*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, 2003, 552 s. ISBN 80-863-8627-9.

MANCUSO, Stefano a Alessandra VIOLA. *Vnímavá zeleň: citlivost a inteligence rostlinného světa*. Praha: Malvern, 2018, 140 s. ISBN 978-80-7530-118-5.

MAREČEK, Jiří. *Zeleň na vesnici: akce Z*. Praha: Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství, Knižnice MH (Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství), sv. 3/221, 1966, 104 s.

MAREČEK, Jiří. *Diferencované funkce systému rozptýlené zeleně ve venkovské krajině: Funkční zeleň v krajině sborník referátů, Lednice na Moravě 5-7.9.1983*. Brno: Vysoká škola zemědělská, 1983, 106 s.

MAREČEK, Jiří. *Zeleň ve venkovských sídlech a v jejich krajinném prostředí*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, 2004, 164 s. ISBN 80-213-1237-8.

MARTINEK, Miroslav a Jaroslav KOZEL. *Architektura a plánování venkova*. Brno: Vysoké učení technické, Monumenta (Národní památkový ústav), 1993, 152 s. ISBN 80-214-0503-1.

MARZLUFF, John M. *Urban ecology: an international perspective on the interaction between humans and nature*. New York: Springer, 2008, 808 s. ISBN 978-0387734118.

MARSH, Steve. *Stromy*. 2019, 110 s. ISBN 978-80-7585-510-7.

MĚSTSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR *Lišov-proměny města a okolí*. Městský národní výbor v Lišově. 1984, 127 s.

MUŽÍK, Jan, *Veřejná prostranství-veřejné prostory, sídelní zeleň, krajina v územním plánování: sborník ze semináře AUÚP, Františkovy Lázně, 17.-18.4.2008*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2008, 72 s. ISBN 978-80-903928-8-5.

NEJEDLÝ, Josef. *Rekreace a rekreační účelová zeleň měst a příměstských oblastí: 23.-24. listopadu 1988, Plzeň*. Plzeň: Dům techniky ČSVTS, 1988, 95 s.

NEUSCHLOVÁ, Šárka a Milan FALTA. *Zeleň a životní prostředí: Met. příručka pro prac. nár. výborů v Severomor. kraji*. Ostrava: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, 1975, 57 s.

NOVÁČEK, Pavel. *Udržitelný rozvoj*. 2. vyd. Univerzita Palackého v Olomouci (UPOL), 2011, 432 s. ISBN 978-80-244-2795-9.

NOVOTNÝ, Jiří. *Zeleň ve městě*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, Řada stavební literatury, 1958, 204 s.

OLŠANSKÁ, Eva a Hana JANÁČKOVÁ. *Zeleň v krajině: met. příručka pro nár. výbory*. Ostrava: Krajské středisko památkové péče a ochrany přírody, Metodické příručky Kraj. středisko památkové péče a ochrany přírody v Ostravě, 1968, 35 s.

PEJCHAL, Miloš. *Udržovací péče o zeleň: Luhačovice 2003*. Praha: Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, 2003, 125 s. ISBN 80-902-9105-8.

RELLIGOVÁ, Renée. *Ochrana životního prostředí ve městech: péče o veřejnou zeleň, pozemní komunikace, odstraňování domovního odpadu: výběrová bibliografie*. Ostrava: St. věd. knihovna, 1978, 71 s.

REŠ, Bohumil, Tomáš VENCÁLEK a Jaromír KOSEJK. *Obnova zeleně v urbanizované krajině*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2009. 12 s. ISBN 978-80-87051-62-7.

SKLENIČKA, Petr. *Základy krajinného plánování*. Říčany: Naděžda Skleničková, 2002, 321 s. ISBN 80-903-2060-0.

SLÁVIKOVÁ, Dana. *Význam lesa a rozptýlenej zelene pre tvorbu krajiny*. Vysoká škola lesnícká a drevárska Zvolen. Zvolen, 1984, 91 s.

SOJKOVÁ, Eva, Pavel BULÍŘ a Petr ŠIŘINA. *Zásady ochrany a obnovy zeleně městských památkových zón: certifikovaná metodika*. Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, 2016, 53 s. ISBN 978-80-87674-23-9.

SUPUKA, Ján. *Ekologické princípy tvorby a ochrany zelene*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1991, 308 s. ISBN 80-224-0128-5.

SÝKORA, Jaroslav. *Územní plánování vesnic a krajiny: urbanismus 2*. Vyd. 2. přeprac. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2002, 226 s. ISBN 80-010-2641-8.

ŠPOULA, Štěpán. Ministerstvo pro místní rozvoj, *Zeleň ve městě - město v zeleni: seminář AUÚP, 7.-8. října 2010, Praha-Troja*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011, 70 s. ISBN 978-80-87318-18-8.

ŠTĚPÁNEK, Ladislav a Jiří MAREČEK. *Ozelenění a úprava vesnice i krajiny*. Praha: SZN, 1958, 191 s. Lesnická knihovna (Státní zemědělské nakladatelství).

ÚRADNÍČEK, Luboš. *Dřeviny České republiky*. 2., přeprac. vyd. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, 2009, 367 s. ISBN 978-80-87154-62-5.

Zeleň a tvorba životního prostředí: výběrová bibliografie. Brno: Knihovna Jiřího Mahena, Příroda kolem nás, 1975, 98 s.

VALTR, Pavel. *Intenzifikace zeleně společenských center sídel: Karlovy Vary, 9.-10. září 1985*. Plzeň: Dům techniky ČSVTS, 1985, 85 s.

VOS, De A. S. *Research at grass roots: for the social sciences and human services professions*. 4th ed. Pretoria: Van Schaik, 2011, 547 s. ISBN 9780627027727.

VRABEC, Vladimír, *Aleje jako liniové koridory pohledu entomologa. ÚSES – zelená páteř krajiny* [online]. 2008 [cit. 18.11. 2019] Dostupné z WWW: <http://www.uses.cz/?lang=1&kod=26>

WAGNER, Bohdan. *Koncepční zásady tvorby zeleně v rekreačních oblastech (včetně parkových lesů): sborník*. Praha: Dům techniky ČVTS, 1977, 134 s.

ZIKMUND-LENDER, Ladislav. *Struktura města v zeleni: moderní architektura v Hradci Králové*. Hradec Králové: Pravý úhel v koedici s Filozofickou fakultou Univerzity Hradec Králové, 2017, 279 s. ISBN 978-80-907128-0-5.

Internetové zdroje:

Obec Lišov [online]. 2009 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <http://www.lisov.cz/>

PIKOUS, Miroslav. *Jihočeské vesnice: Kovárny* [online]. 1999-2004 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <http://www.selskebaroko.cz/selskebaroko/slovník/kovarny.htm>

BAROŠ, Adam. *Břehové porosty vodních toků* [online]. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i. (VÚKOZ, v. v. i.), Květnové náměstí 391, 252 43 Průhonice, 2013 [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: http://www.vukoz.cz/dokumenty/056/Projekty/Baros_ed_13_sbornik_BP.pdf

Seznam obrázků a tabulek:

Obrázek č. 1- Mazelov- usedlost č.p. 1 (Autor).....	12
Obrázek č. 2- Soulad zeleně a architektury (Balabánová, Kyselka, 2016) ...	13
Obrázek č. 3- Pozitivní působení zeleně (Balabánová, Kyselka, 2016).....	14
Obrázek č. 4- Vliv zeleně na snižování hluku (Balabánová, Kyselka, 2016)	16
Obrázek č. 5- Památník obětem nacismu (Autor).....	22
Obrázek č. 6- Hospoda U tří lip (Autor)	29
Obrázek č. 7- Remízek u obce Hůrky (Autor)	32
Obrázek č. 8- Přehledová mapa obcí (Autor).....	40
Obrázek č. 9– Opravená hasičská zbrojnice (Autor).....	44
Obrázek č. 10- Kaple sv. Jana Nepomuckého (Autor).....	45
Obrázek č. 11– Obecní škola (Autor).....	46
Obrázek č. 12– Hostinec a bývalý konzum (Autor).....	48
Obrázek č. 13, 14 – Dřevěné cedulky s veselými popisky (Autor).....	49
Obrázek č. 15- Grafické znázornění pohlaví (Autor).....	52
Obrázek č. 16- Věkové rozložení dotazovaných (Autor).....	52
Obrázek č. 17- Působení zeleně v okolí kaple sv. J. Nepomuckého (Autor) .	53
Obrázek č. 18- Působení zeleně v okolí hřiště (Autor)	54
Obrázek č. 19- Působení zeleně kolem cesty (Autor)	55
Obrázek č. 20- Absence zeleně na zastávce autobusu (Autor)	55
Obrázek č. 21- Absence zeleně v okolí hostince (Autor).....	56
Obrázek č. 22- Množství zeleně v obci (Autor)	57
Obrázek č. 23- Obnova zeleně v obci (Autor).....	57
Obrázek č. 24- Nejdůležitější funkce zeleně (Autor).....	58
Obrázek č. 25- Názor na ochlazování prostředí (Autor)	59
Obrázek č. 26- Názor na životní prostředí (Autor)	59
Obrázek č. 27- Názor na ochranu před hlukem (Autor).....	60
Obrázek č. 28- Důvody vysazování zeleně kolem komunikací (Autor)	60
Obrázek č. 29- Péče o zeleň (Autor)	61
Obrázek č. 30- Pocit po návštěvě přírodního prostředí (Autor).....	62
Obrázek č. 31- Negativní vlastnosti zeleně (Autor).....	62
Obrázek č.32- Náměstí Míru v Lišově (Autor)	65

Obrázek č. 33- Kostel sv. Václava (Autor)	66
Obrázek č. 34- Rybník Horní a Hliniště (Autor).....	67
Obrázek č. 35- Grafické znázornění pohlaví (Autor).....	70
Obrázek č. 36- Věkové rozložení (Autor).....	70
Obrázek č. 37- Působení zeleně kolem kostela (Autor).....	71
Obrázek č. 38- Působení zeleně na náměstí (Autor)	72
Obrázek č. 39- Působení zeleně kolem rybníka (Autor)	73
Obrázek č. 40- Působení zeleně na autobusové zastávce (Autor).....	74
Obrázek č. 41- Množství zeleně (Autor).....	74
Obrázek č. 42- Obnova zeleně v obci (Autor).....	75
Obrázek č. 43- Nejdůležitější funkce zeleně (Autor).....	76
Obrázek č. 44-Názor na ochlazování prostředí (Autor)	77
Obrázek č. 45- Názor na životní prostředí (Autor)	77
Obrázek č. 46- Názor na ochranu před hlukem (Autor).....	78
Obrázek č. 47- Důvody vysazování zeleně kolem komunikací (Autor)	78
Obrázek č. 48- Péče o zeleň (Autor)	79
Obrázek č. 49- Negativní vlastnosti zeleně (Autor).....	80
Tabulka č. 1- Jednotlivé stromy- Hůrky.....	50
Tabulka č. 2- Skupiny stromů- Hůrky.....	51
Tabulka č. 3- Jednotlivé stromy- Lišov.....	69

Přílohy:

Příloha č. 1- Ukázka dotazníku

Dotazník DP: Vnímání role zeleně v různých velikostech obcí

1. Pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Věk:

- do 15
- 15-26
- 26-40
- 40-65
- 65-80
- 80 a více

3. Jak zde vnímáte zeleň a jak na Vás působí v tomto místě?

V létě:

- Pozitivně
- Neutrálně
- Negativně

V zimě:

- Pozitivně
- Neutrálně
- Negativně

4. Jak zde vnímáte zeleň a jak na Vás působí v tomto místě?

V létě:

- Pozitivně
- Neutrálně
- Negativně

V zimě:

- Pozitivně
- Neutrálně
- Negativně

5. Jak zde vnímáte zeleň a jak na Vás působí v tomto místě?

V létě:

- Pozitivně
- Neutrálně
- Negativně

V zimě:

- Pozitivně
- Neutrálně
- Negativně

6. Chybí Vám zde přítomnost zeleně?

V létě:

- Ano
- Ne

V zimě:

- Ano
- Ne

7. Chybí Vám zde přítomnost zeleně?

V létě:

- Ano
- Ne

V zimě:

- Ano
- Ne

8. Myslíte si, že je v Hůrkách zeleně dostatek?

- Ano
- Ne

9. Uvítali byste dosažení a obnovu zeleně v obci? Pokud Ano, napište, kde by to bylo vhodné.

- Ano
- Ne   Obnova zeleně: .....

10. Která z vyjmenovaných funkcí je podle Vás ta nejdůležitější?

☐ Klimatická	☐ Zdravotní
☐ Ekologická	☐ Rekreační
☐ Krajinotvorná	☐ Vodohospodářská
☐ Půdochranná	

11. Myslíte si, že zeleň ochlazuje prostředí?

- Ano
- Ne

12. Zlepšuje podle Vás zeleň životní prostředí?

- Ano
- Ne
- Nevím

13. Myslíte si, že může zeleň sloužit jako ochrana před hlukem?

- Ano
- Ne

14. Proč jsou podle Vás vysazovány stromy kolem komunikací?

☐ Zpevnění podloží	☐ Funkce biokoridorů
☐ Estetické působení	☐ Snižování teploty
☐ Zlepšení orientace	☐ Nemá to žádný důvod

15. Je důležitá přítomnost stromů ve městech či na vesnicích?

- Ano
- Ne

16. Myslíte si, že je péče o zeleň ve městech na vesnicích případně v okolním prostředí dostatečná?

- Ano
- Ne

17. Cítíte se po návštěvě přírodního prostředí lépe? (les, park, procházky kolem řek, polní cesty...)

- Ano
- Ne
- Nevím

18. Jaké vlastnosti zeleně vnímáte jako nežádoucí (např. opad listí, alergie, polomy, překážka ve výhledu...)? .....

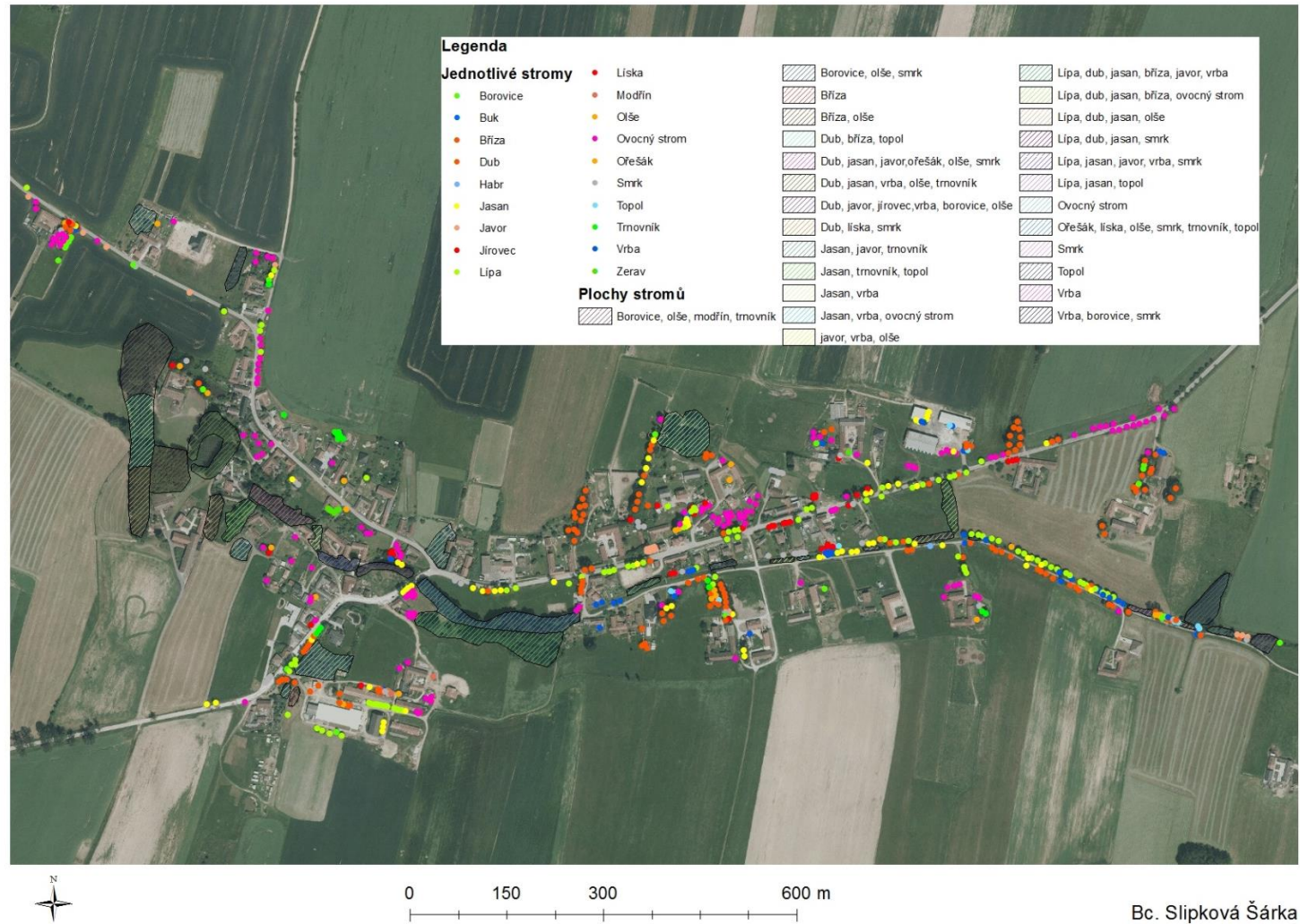
Vaše postřehy, doplňující informace k otázkám, názory a jiné:

.....

Příloha č. 2- Mapa zeleně - obec Hůrky

Mapa zeleně - obec Hůrky

Příloha č. 3- Mapa zeleně - obec Lišov

Mapa zeleně - obec Lišov

